МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА АНГЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ

Кваліфікаційна робота
магістра

на тему **ЕВФЕМІЗМИ СУЧАСНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ (НА МАТЕРІАЛІ БРИТАНСЬКИХ ТА АМЕРИКАНСЬКИХ СТЕНДАП ШОУ)**

Виконала: студентка магістратури,
групи 8.0353 – а-з
спеціальності 035 Філологія
спеціалізації 035.041 Германські мови
та літератури (переклад включно),
перша англійська
освітньо-професійної програми
Мова і література (англійська)
Лігун Софія Андріївна

Керівник к.ф.н., доц. Залужна М. В.

Рецензент к.ф.н, доц. Шевчук О. В.

Запоріжжя – 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет іноземної філології
Кафедра англійської філології та лінгводидактики
Освітній рівень магістр
Спеціальність 035 Філологія
Спеціалізація 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша англійська
Освітньо-професійна програма Мова і література (англійська)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри _____
_____
«____»_____ 20__ року

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА
ЛІГУН СОФІЇ АНДРІЇВНІ
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема кваліфікаційної роботи магістра (проєкту) «Евфемізми сучасної англійської мови (на матеріалі британських та американських стендап шоу)»

Керівник кваліфікаційної роботи (проєкту) Залужна Марина Володимирівна, к.ф.н., доцент
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)
затверджені наказом ЗНУ від «_28_» __лютого_ 2024 року № 369-с

2. Строк подання студентом кваліфікаційної роботи (проєкту) __11 грудня 2024 р.__

3. Вихідні дані до кваліфікаційної роботи (проєкту)
теоретичні засади теорії евфемії; британські і американські стендап шоу.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)
1) визначити теоретичні засади дослідження евфемізмів у сучасній лінгвістиці; 2) розглянути класифікацію евфемізмів у сучасній англійській мові; 3) проаналізувати тематичні групи евфемізмів, що використовуються в британських та американських стендап шоу; 4) здійснити порівняльний аналіз спільних та відмінних рис використання евфемізмів у британських та американських стендап шоу.

5. Консультанти розділів кваліфікаційної роботи (проєкту)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Вступ	Залужна М. В., к.ф.н., доц.	02.03.24	02.03.24
Розділ 1	Залужна М. В., к.ф.н., доц.	19.03.24	19.03.24
Розділ 2	Залужна М. В., к.ф.н., доц.	04.05.24	04.05.24
Розділ 3	Залужна М. В., к.ф.н., доц.	16.06.24	16.06.24
Висновки	Залужна М. В., к.ф.н., доц.	03.07.24	03.07.24

6. Дата видачі завдання__29.02.2024 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи магістра	Строк виконання етапів роботи (проєкту)	Примітка
1.	Пошук наукових джерел з теми дослідження, їх аналіз	лютий 2024	виконано
2.	Добір фактичного матеріалу	лютий 2024	виконано
3.	Написання вступу	березень 2024	виконано
4.	Написання теоретичного розділу	березень 2024	виконано
5.	Написання практичного розділу	квітень 2024	виконано
6.	Написання другого практичного розділу	травень-червень 2024	виконано
7.	Формулювання висновків	червень 2024	виконано
8.	Проходження нормоконтролю	грудень 2024	виконано
9.	Одержання відгуку та рецензії	грудень 2024	виконано
10.	Захист	грудень 2024	виконано

Автор роботи несе персональну відповідальність за відсутність в роботі несанкціонованих текстових запозичень (академічного плагіату)

Магістрант _____ С. А. Лігун
(підпис) (ініціали та прізвище)

Керівник роботи _____ М. В. Залужна
(підпис) (ініціали та прізвище)

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер _____ М. В. Залужна
(підпис) (ініціали та прізвище)

РЕФЕРАТ

Дипломна робота – 62 стор., 68 джерела

Об’єкт дослідження: евфемізми як мовне явище в сучасному гумористичному дискурсі.

Мета роботи: порівняльний аналіз особливостей використання евфемізмів у британських та американських стендап шоу.

Теоретико-методологічні засади: ключові положення теорії дискурсу, розроблені в лінгвістиці (Білоконенко Л. П., Бобух Н. М., Бойко М. В., Кантур К. О., Калько В. В., Кузьмич О. О., Мосієвич Л. В., Підгірна Л. В., Сніховська І. Е., Ставцева О. В., Тхор О. В., Четайкіна В. В., Шумейко О. В.).

Отримані результати: у ході дослідження було проаналізовано використання евфемізмів у британських та американських стендап шоу. Аналіз теоретичних джерел засвідчив, що евфемізмом вважають слово або вислів, що вживається замість іншого, більш різкого, грубого або неприємного за змістом. Дослідження тематичних груп показало, що найпоширенішими є евфемізми, пов'язані з інтимними стосунками, фізіологією, віком, смертю, зовнішністю та негативними емоціями. Аналіз структурних особливостей виявив активне використання метафор, метонімій і перифразів. Прагматичні функції евфемізмів включають пом'якшення висловлювань, характеристику персонажів, висміювання стереотипів, створення нонсенсу та інтелектуальної гри з аудиторією. Порівняльний аналіз засвідчив як спільні, так і відмінні риси британського і американського гумору.

Ключові слова: *евфемізм, стендап шоу, гумористичний дискурс, прагматичні функції, комічний ефект, тематичні групи, метафора, метонімія, перифраз*

ЗМІСТ

ВСТУП 3

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕВФЕМІЗМІВ ЯК ЛІНГВІСТИЧНОГО ЯВИЩА 7

1.1 Поняття евфемізму та його функції в мові 7

1.2 Класифікація евфемізмів за тематичними групами та способами творення 14

1.3 Особливості використання евфемізмів в різних типах дискурсу 18

РОЗДІЛ 2. СПЕЦИФІКА ВИКОРИСТАННЯ ЕВФЕМІЗМІВ В АНГЛІЙСЬКОМОВНОМУ ГУМОРИСТИЧНОУ ДИСКУРСІ 22

2.1 Тематичні групи евфемізмів, що використовуються в гумористичному дискурсі 22

2.2 Структурно-семантичні особливості евфемізмів в стендап комедії 28

2.3 Прагматичні функції евфемізмів в стендап шоу 33

РОЗДІЛ 3. ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЕВФЕМІЗМІВ В БРИТАНСЬКИХ ТА АМЕРИКАНСЬКИХ СТЕНДАП ШОУ 41

3.1 Спільні риси використання евфемізмів в британських та американських стендап шоу 41

3.2 Відмінності у вживанні евфемізмів в британському та американському гумористичному дискурсі 47

3.3 Культурно-специфічні особливості евфемізмів в британських та американських стендап шоу 54

ВИСНОВКИ 61

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ 63

ВСТУП

Тема евфемізму в англійській мові досліджена досить ґрунтовно, але залишається актуальною. Евфемізми — це слова чи вислови, що використовуються для пом'якшення або приховування небажаних, табуйованих чи неприємних аспектів реальності. Англійські евфемізми є важливим об'єктом досліджень, оскільки вони відображають культурні особливості англомовного світу, його цінності та табу.

Детальним дослідженням евфемії англійської мови займались Білоконенко Л. П., Бобух Н. М., Бойко М. В., Кантур К. О., Калько В. В., Кузьмич О. О., Мосієвич Л. В., Кобякова І. К., Підгірна Л. В., Прядко Н. В., Сніховська І. Е., Ставцева О. В., Тхор О. В., Четайкіна В. В., Шумейко О. В.

У сучасній лінгвістиці евфемізми залишаються предметом дискусій щодо їх визначення, функцій та впливу на суспільство. Зокрема, сперечаються про межі між евфемізмами та політкоректною лексикою, вплив евфемізмів на прозорість і маніпулятивність комунікації, а також їхню роль у закріпленні чи зміні соціальних табу.

Актуальність теми. Актуальність теми дослідження евфемізмів у сучасному гумористичному дискурсі, зокрема в британських та американських стендап шоу, зумовлена кількома важливими факторами.

По-перше, гумор є невід'ємною частиною людського спілкування та культури, а евфемізми відіграють важливу роль у створенні комічного ефекту та передачі імпліцитних смислів. Дослідження особливостей використання евфемізмів у гумористичному дискурсі дозволяє краще зрозуміти механізми творення та функціонування гумору, а також його значення для міжкультурної комунікації.

По-друге, стендап комедія як жанр гумористичного дискурсу набуває все більшої популярності в усьому світі, зокрема в Британії та США. Стендап

шоу стають важливою частиною сучасної масової культури та засобом вираження суспільних настроїв, цінностей та проблем. Тому дослідження мовних особливостей стендап комедії, зокрема використання евфемізмів, є актуальним для розуміння сучасних тенденцій розвитку гумору та культури загалом.

По-третє, евфемізми в гумористичному дискурсі часто відображають культурно-специфічні особливості, стереотипи та табу різних суспільств. Порівняльний аналіз використання евфемізмів у британських та американських стендап шоу дозволяє виявити спільні та відмінні риси гумористичних традицій цих країн, а також краще зрозуміти їхню національну ідентичність та ментальність.

По-четверте, дослідження евфемізмів у гумористичному дискурсі має важливе значення для розвитку лінгвістичної теорії та практики. Воно дозволяє поглибити розуміння природи евфемізації як мовного явища, виявити її структурно-семантичні та прагматичні особливості, а також розробити методологію аналізу евфемізмів у різних типах дискурсу. Актуальність цієї теми також зумовлена відсутністю єдиного підходу серед дослідників до визначення самого поняття «евфемізм», різноманітністю класифікацій та лексико-граматичних форм евфемізмів.

Новизна роботи. Новизна роботи визначається тим, що в ній уперше здійснено порівняльний аналіз особливостей використання евфемізмів у британських та американських стендап шоу як жанрі сучасного гумористичного дискурсу. Дослідження виявляє спільні та відмінні риси евфемізації в гумористичному дискурсі двох країн, а також розкриває їхні культурно-специфічні особливості.

Об'єкт дослідження: евфемізми як мовне явище в сучасному гумористичному дискурсі.

Предмет дослідження: особливості використання евфемізмів у британських та американських стендап шоу.

Мета і завдання дослідження. Мета дослідження полягає у виявленні та порівняльному аналізі особливостей використання евфемізмів у британських та американських стендап шоу як жанрі сучасного гумористичного дискурсу.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі **завдання**:

1. Визначити теоретичні засади дослідження евфемізмів у сучасній лінгвістиці.
2. Розглянути класифікацію евфемізмів у сучасній англійській мові.
3. Дослідити роль евфемізмів у формуванні соціальних норм і культурних традицій.
4. Проаналізувати тематичні групи евфемізмів, що використовуються в британських та американських стендап шоу.
5. Здійснити порівняльний аналіз спільних та відмінних рис використання евфемізмів у британських та американських стендап шоу.
6. Виявити культурно-специфічні особливості евфемізмів у гумористичному дискурсі кожної країни.

Матеріал дослідження. В процесі написання кваліфікаційної роботи були проаналізовані 17 британських і американських стендап шоу на платформі YouTube і на телевізійних каналах.

Методи дослідження. В процесі написання кваліфікаційної роботи була використана система загальнонаукових та спеціальних емпіричних і теоретичних методів дослідження, зокрема лексико-семантичний і статистичний аналізи. Також використовувалися такі емпіричні методи, як, опис, порівняння та узагальнення.

Теоретичне значення роботи. Теоретичне значення роботи визначається її внеском у розвиток лінгвістичної теорії евфемії, досліджень гумористичного дискурсу та міжкультурної комунікації. Робота поглиблює розуміння природи евфемізації як мовного явища, виявляє її структурно-семантичні та прагматичні особливості в гумористичному дискурсі, а також

розширює уявлення про культурно-специфічні риси британського та американського гумору.

Практичне значення роботи. Практичне значення роботи полягає в тому, що її результати можуть бути використані в практиці викладання англійської мови, зокрема в курсах лексикології, стилістики та інтерпретації тексту. Крім того, дослідження може бути корисним для перекладачів, які працюють з гумористичними текстами та стендап комедією, а також для фахівців з міжкультурної комунікації.

Робота пройшла **апробацію** на XVI Міжнародній науковій конференції «Іноземна філологія у XXI столітті» (Запоріжжя, ЗНУ, 22 листопада 2024 р.). Результати дослідження представлено у публікації: Лігун С. А. Тематичні групи евфемізмів у британських та американських стендап шоу. *Тези доповідей XVI Міжнародної наукової конференції «Іноземна філологія у XXI столітті»*: у 2 т. Запорізький національний університет. Запоріжжя : ЗНУ, 2024. Т.1. С. 140–143.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел.

У вступі подано загальні відомості про дану наукову працю, починаючи від умотивування теми, мети, завдань, актуальності дослідження, визначення об’єкту, предмету та структурування роботи.

У першому розділі подаються загальні відомості про евфемізм як лінгвістичну одиницю, представлено функції евфемізмів, класифіковано евфемізми за тематичними групами та способами творення, а також зазначено інші типи дискурсу де можна знайти евфемізми.

У другому розділі роботи проведено аналіз евфемізмів в американських і британських стендап шоу.

У третьому розділі роботи здійснено порівняльний аналіз евфемізмів у стендап шоу двох країн, а також виділено їх спільні і відмінні риси вживання.

Висновки містять узагальнені результати проведеної роботи.

Загальна кількість сторінок 62, кількість використаних джерел 68.

РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕВФЕМІЗМІВ ЯК ЛІНГВІСТИЧНОГО ЯВИЩА

1.1 Поняття евфемізму та його функції в мові

Люди використовують мову для комунікації, і є важливим ввічливе спілкування, щоб обидві сторони в розмові відчували себе комфортно. Для того щоб уникнути непорозумінь або образ слухача, спікер може використовувати евфемізми. Евфемізм — це потужна лінгвістична стратегія, яка допомагає уникнути образи адресата. Він є як соціальним, так і емоційним інструментом, що дозволяє обговорювати делікатні чи табуйовані питання, не завдаючи нікому шкоди.

Евфемізми є невід'ємною універсальною складовою комунікаційного процесу, одним із ключових засобів для безконфліктного та ефективного спілкування.

Активне використання евфемізмів зумовлено переважно позамовними чинниками: прагненням привернути увагу читача або слухача, уникненням комунікативних конфліктів, бажанням нав'язати читачеві свою точку зору, маскуванням або приховуванням неприємної правди, відволіканням уваги від негативних подій, фактів чи явищ, створенням певного стилістичного ефекту, суб'єктивною думкою автора, пом'якшенням негативних асоціацій, спотворенням або викривленням фактів, введенням в оману, створенням фальшивої дійсності, цілеспрямованим впливом на громадську думку та керуванням поведінкою реципієнта [Вишнівський 2022, с. 1].

Згідно з тлумаченням у «Великому тлумачному словнику сучасної української мови», евфемізм — це слово або вислів, що вживається замість іншого, більш різкого, грубого або неприємного за змістом. Евфемізми

використовуються для уникнення образливих або табуйованих тем, зберігаючи при цьому етикет та ввічливість у спілкуванні [ВТССУМ 2005, с. 336].

Сам термін «евфемізм» походить від грецьких слів *εὐφημισμός* (euphemismós) і *εὐφήμος* (euphēmos), що означають «добра мова» або «приємне висловлювання». Грецьке слово *εὐ-* означає «добрий» або «хороший». Тож евфемізм, по суті, є способом висловлення, який допомагає уникати негативних чи образливих коннотацій.

В античній Греції Арістотель був одним із перших, хто обговорював такі перифрази в «Поетиці». Слово «евфемізм» увійшло в англійську мову в 17 столітті.

Евфемізми існують так довго, оскільки вони виконують корисні соціальні функції. Різні типи евфемізмів можуть використовуватися з різних причин: для розваги, щоб вводити в оману, зберігати обличчя, уникати образливості, говорити про табуйовані теми і зміцнювати єдність у соціумі.

Потрібно розуміти різницю між евфемізмом і дисфемізмом. Евфемізм — це засіб, що пом'якшує висловлювання, на противагу до дисфемізму, що додає до висловлювання негативний сенс. Евфемізми та дисфемізми є двома протилежними лінгвістичними стратегіями, що використовуються для передачі певних смислів або настроїв у мовленні. Контраст між евфемізмами та дисфемізмами полягає в їхньому використанні та ефекті на слухача. Евфемізми спрямовані на пом'якшення та делікатність висловлювання, вони підтримують соціальну гармонію та уникнення конфліктів. Дисфемізми ж акцентують на різкості та грубості, часто викликають негативні емоції та можуть призвести до конфліктів або образ.

У цій роботі ми робимо акцент на евфемізмах, їх тематиці, способах використання і творення, а також використання у стендап комедії.

Евфемізм є мовним явищем, яке привертає увагу багатьох лінгвістів. За визначенням О. О. Селіванової, евфемізм - це «слово або вираз, троп, що вживається для непрямого, прихованого, зокрема пом'якшеного, ввічливого

позначення певних предметів, явищ, дій замість прямої їх номінації» [Селіванова 2008, с. 145]. Евфемізми використовуються для уникнення прямого називання предметів або явищ, які вважаються непристойними, грубими або неприємними [Прядко 2018, с. 87].

С. Олімат визначає евфемізм як «навмисну заміну образливих, неприємних або стилістично недоречних виразів більш прийнятними або нейтральними формулюваннями для вираження соціально чутливої ідеї» [Olimat 2018, p. 103].

Г. Вілліс та І. Кламмер визначають евфемізм як «м'яке або завуальоване слово чи вислів, що використовується замість більш прямого слова чи виразу, щоб зробити мову ввічливою та ненав'язливою навіть для дуже вразливої людини» [Willis 1981, p. 193].

Р. Гадсон розглядає евфемізм як «розширення значень звичайних слів і фраз для вираження неприємних або незручних ідей» [Hudson 2000, p. 261].

Основною функцією евфемізмів є пом'якшення висловлювання, уникнення конфліктних ситуацій та дотримання принципів ввічливості. Як зазначає О. В. Тхор, «евфемізми допомагають уникнути комунікативних невдач та зберегти позитивний імідж мовця» [Тхор 2018, с. 112]. Наприклад, замість прямого звинувачення *you're lying* можна використати евфемізм *I don't think that's accurate.*

Крім того, евфемізми можуть використовуватися для збереження обличчя співрозмовника та підтримання позитивної атмосфери спілкування. Вони виконують функцію збереження комунікативної рівноваги та гармонії між співрозмовниками. За словами І. Е. Сніховської, «евфемізми допомагають підтримувати доброзичливу атмосферу спілкування, уникати конфліктів і непорозумінь» [Сніховська 2018, с. 174].

Евфемізми можуть виконувати маскувальну функцію, приховуючи справжню сутність явища або предмета. Як зазначає О. В. Шумейко, «евфемізми дозволяють завуалювати, приховати неприємні або небажані

аспекти дійсності» [Шумейко 2018а, с. 180]. Наприклад, замість слова *prison* можуть використовуватися евфемізми *correctional facility* або *detention center*.

Евфемізми також виконують естетичну функцію, надаючи мові образності та виразності. За допомогою евфемізмів можна уникнути вульгарності та грубості, замінивши їх на більш витончені та елегантні вирази. Як зазначає Л. П. Білоконенко, «евфемізми є засобом збагачення мови, надання їй образності та художньої виразності» [Білоконенко 2018, с. 25]. Наприклад, замість слова *old age* може використовуватися евфемізм *golden years*.

Евфемізми є невід'ємною частиною мовної комунікації, яка дозволяє мовцям уникати прямого називання небажаних, соціально неприйнятних або заборонених понять, замінюючи їх на більш нейтральні або пом'якшені вирази. Наприклад, використання *eternal sleep* – замість *death*.

Увагу дослідників зосереджено також на функції маніпулювання свідомістю, особливо в політичному та медійному дискурсах. Як зазначає О. О. Кузьмич, «евфемізми дозволяють завуалювати неприємні факти дійсності, приховати справжню сутність явищ і подій, а також нав'язати певне ставлення до них» [Кузьмич 2020, с. 143]. Підкреслюється, що маніпулятивний ефект від використання евфемістичної лексики досягається завдяки наступним факторам: 1) евфемізми приховують справжню сутність певних подій чи явищ; 2) читачам не завжди вдається виокремити евфемізми з контексту та усвідомити їх значення; 3) іноді важко розпізнати евфемізм та ідентифікувати приховану за ним лексику; 4) не всі читачі знайомі з цим лінгвістичним явищем, і тому не можуть зрозуміти маніпулятивну мету використання евфемізмів [Вишнівський 2022, с. 1]. Наприклад, використання *ethnic cleansing* – замість *genocide*.

У рамках висвітлення функцій евфемізмів, деякі науковці зазначають, що вони також вживаються для іронії або сарказму, особливо коли вони використовуються навмисно для створення комічного ефекту. Як зазначає Л. П. Білоконенко, «іронічні евфемізми часто базуються на протиставленні

форми і змісту, на невідповідності між буквальним і переносним значенням» [Білоконенко 2020, с. 193]. Наприклад, коли замість *slow learner* кажуть *non-traditional learner*.

Евфемізми також можуть виконувати функцію політкоректності, тобто заміни слів або виразів, які можуть бути образливими для певних соціальних груп, на більш нейтральні відповідники. За словами І. Е. Сніховської, «політкоректні евфемізми дозволяють уникнути дискримінації за ознаками раси, статі, віку, фізичних вад тощо» [Сніховська 2018, с. 175]. Наприклад, коли замість *black person* кажуть *person of color*.

Доцільно також звернутися до функції ідентифікації мовця як представника певної соціальної групи або носія певної культури. Як зазначає В. В. Калько, «вживання евфемізмів може свідчити про приналежність мовця до певного соціального прошарку, його рівень освіти та культури» [Калько 2019, с. 139].

Використання евфемізмів також сприяє економії мовних засобів, адже вони дозволяють передати зміст у більш стислій та лаконічній формі. Наприклад, використання *pro-choice* замість висловлювання *supporting abortion right.*

Крім того, іншою роллю евфемізмів є функція евфонії, тобто милозвучності мовлення. Як зазначає Т. А. Космеда, «евфемізми часто базуються на використанні благозвучних слів і виразів, які приємні для слуху і легко вимовляються» [Космеда 2019, с. 197].

Евфемізми допомагають створювати позитивний імідж, особливо в рекламному та політичному дискурсах. За словами О. О. Кузьмич, «евфемізми дозволяють представити предмет або явище в більш привабливому світлі, викликати позитивні асоціації та емоції» [Кузьмич 2020, с. 145].

Завдяки евфемізмам можна, зокрема, пом'якшити категоричність висловлювання, особливо в науковому та діловому мовленні. Як зазначає Т. А. Космеда, «евфемізми дозволяють висловити думку в менш категоричній

формі, уникнути прямолінійності та безапеляційності» [Космеда 2019, с. 201].

Нарешті, евфемізми можуть виконувати ідеологічну функцію, відображаючи певні цінності та настанови суспільства. За словами В. В. Калько, «евфемізми є віддзеркаленням суспільних норм та цінностей, вони відображають те, що вважається прийнятним або неприйнятним у певному соціумі» [Калько 2019, с. 139].

Отже, ми можемо запропонувати наступну класифікацію функцій евфемізмів:

1. Пом'якшення висловлювань.
2. Збереження обличчя співрозмовника.
3. Маскувальна функція.
4. Естетична функція.
5. Маніпулятивна функція.
6. Функція іронії або сарказму.
7. Політкоректність.
8. Ідентифікація мовця.
9. Економія мовних засобів.
10. Евфонія.
11. Створення позитивного іміджу.
12. Пом'якшення категоричності висловлювань.
13. Ідеологічна функція.

Ця класифікація демонструє різноманітність функцій евфемізмів у мовленні та їх значення для комунікації в різних соціальних контекстах.

Натомість, Кейт Баррідж запропонувала іншу класифікацію функцій евфімізмів [Burridge 2012]:

1. Захисний евфемізм: використовується для захисту від образливих тем, особливо коли йдеться про чутливі теми. Наприклад, евфемізм для *death*, такий як *pass away*, може бути більш прийнятним у деяких контекстах, ніж грубі вирази, наприклад як *kick the bucket*.

2. Підступний евфемізм: використовується для приховування, спотворення чогось, або для згладжування поганої новини. Наприклад, керівники з людських ресурсів можуть використовувати підступні евфемізми, такі як *payroll adjustment*, щоб повідомити про звільнення працівників.
3. Піднесений евфемізм: використовується для завищення чогось або перебільшення, часто зустрічається в технічній або бюрократичній мові. Наприклад, автосалони часто продають вживані автомобілі як *pre-owned vehicles*, оскільки *ownership* має більш позитивне звучання, ніж *use*.
4. Провокаційний евфемізм: використовується для провокації думки людей або обговорення, часто змінюючи сприйняття або підкреслюючи певну точку зору. Наприклад, використання терміну *migration heritage* замість *migration background*. Евфемізми можуть бути провокаційними, а також ввічливими. Але в міру того, як їх використання зростає, такі терміни з часом можуть здаватися менш провокативними.
5. Когезивний евфемізм: використовується для зміцнення спільноти або групи людей. Наприклад, медичні працівники можуть використовувати евфемізми при обговоренні чутливих медичних питань з пацієнтами.
6. Евфемізм для сміху: використовується гумористичних контекстах для зняття напруги або обговорення табуйованих тем. Наприклад, вживання терміну *breaking wind* замість *fart* або *night games* замість *copulation*.

Евфемізми тісно пов'язані з розвитком культури, традицій, естетичних смаків та етнічних норм, а евфемізми еволюціонують разом із ними. Поява нових евфемізмів є наслідком змін у моральних принципах та світоглядах.

Таким чином, було визначено, що евфемізм — це слово або вислів, що вживається замість іншого, більш різкого, грубого або неприємного за змістом. Евфемізми використовуються для уникнення образливих або табуйованих тем, зберігаючи при цьому етикет та ввічливість у спілкуванні.

Він виконує різноманітні функції – від пом'якшення висловлювання до відображення суспільних цінностей та норм. Вони допомагають уникнути конфліктних ситуацій, зберегти позитивну атмосферу спілкування та надати мові образності та виразності. Лінгвістами запропонована така класифікація функцій евфемізмів: пом'якшення висловлювань; збереження обличчя співрозмовника; маскувальна функція; естетична функція; маніпулятивна функція; функція іронії або сарказму; політкоректність; ідентифікація мовця; економія мовних засобів; евфонія; створення позитивного іміджу; пом'якшення категоричності висловлювань; ідеологічна функція.

1.2 Класифікація евфемізмів за тематичними групами та способами творення

Евфемізми є досить різноманітними за своєю тематикою та способами творення. Класифікація евфемізмів за тематичними групами дозволяє виділити основні сфери життя, в яких евфемізація є найбільш поширеною.

Існують різні підходи до класифікації евфемізмів за тематичними групами. Зокрема, О. О. Селіванова виділяє такі основні тематичні групи евфемізмів: евфемізми, пов'язані з фізіологічними процесами та частинами тіла; евфемізми, що стосуються хвороб та смерті; евфемізми, пов'язані з соціальними та політичними явищами; евфемізми, що вживаються для позначення професій та занять; евфемізми, що стосуються інтимних стосунків та сексуальності [Селіванова 2008, с. 146].

Евфемізми, пов'язані з фізіологічними процесами та частинами тіла, використовуються для уникнення прямого називання певних частин тіла або фізіологічних функцій, які вважаються непристойними або табуйованими. Як зазначає Н. М. Бердник, «ця група включає евфемізми на позначення статевих органів, процесів дефекації та сечовипускання, менструації,

вагітності та пологів тощо» [Бердник 2020, с. 156]. Наприклад, замість слова *buttocks* можуть використовуватися евфемізми *backside* або *rear end*.

Евфемізми, що стосуються хвороб та смерті, вживаються для пом'якшення висловлювань про ці неприємні явища. За словами О. В. Шумейко, «ця група включає евфемізми на позначення невиліковних або важких захворювань (рак, СНІД), психічних розладів, а також процесу вмирання та смерті» [Шумейко 2019а, с. 218]. Замість слова *to die* можуть використовуватися евфемізми *passed away, life's journey ended* або *in a better place*.

Евфемізми, пов'язані з соціальними та політичними явищами, використовуються для уникнення прямого називання негативних явищ у суспільстві. Як слушно зауважує Л. П. Білоконенко, «до цієї групи належать евфемізми на позначення бідності, безробіття, алкоголізму, наркоманії, проституції тощо» [Білоконенко 2018, с. 150]. Наприклад, замість слова *poverty* можуть вживатися евфемізми *financial hardship* або *income insecurity*.

Евфемізми, що вживаються для позначення професій та занять, використовуються для надання більшої престижності або пом'якшення назв певних професій. Наприклад, замість слова *receptionist* може використовуватися евфемізм *ambassador of first impressions*.

Евфемізми, пов'язані з політикою та владою, також формують окрему тематичну групу. На думку О. О. Кузьмича, «ця група включає евфемізми на позначення військових дій, політичних скандалів, корупції, диктатури тощо» [Кузьмич 2020, с. 143]. Наприклад, замість слова *corruption* може використовуватися евфемізм *non-transparent agreements*.

Ще однією тематичною групою є евфемізми, пов'язані з дискримінацією та упередженнями. Як зазначає І. Е. Сніховська, «до цієї групи належать евфемізми на позначення расової, етнічної, гендерної, вікової дискримінації, а також упереджень щодо певних соціальних груп» [Сніховська 2018, с. 176]. Наприклад, замість слова *sexism* може використовуватися евфемізм *gender stereotypes*.

Евфемізми, пов'язані з сексуальністю та інтимними стосунками, утворюють окрему тематичну групу. Відповідно до Т. А. Космеди, «ця група включає евфемізми на позначення статевого акту, еротичних почуттів, сексуальних меншин тощо» [Космеда 2019, с. 201]. Наприклад, замість слова *sex* можуть використовуватися евфемізми *intimacy* або *making love* [Тхор 2019, с. 114].

Крім того, існує тематична група евфемізмів, пов'язаних з релігією та вірою. Як підкреслює В. В. Калько, «до цієї групи належать евфемізми на позначення Бога, диявола, гріхів, покарання тощо» [Калько 2019, с. 140]. Наприклад, замість слова *religious doctrine* можуть використовуватися евфемізми *spiritual beliefs* або *faith teachings*.

Крім тематичної класифікації, евфемізми можна також класифікувати за способами їх творення. О. В. Шумейко виділяє такі основні способи творення евфемізмів: метафоризація, метонімія, перифраз, запозичення з інших мов, використання абревіатур та акронімів [Шумейко 2018, с. 183].

Одним з найпоширеніших способів творення евфемізмів є перифраз, тобто описовий зворот. За словами Н. М. Бердник, «перифрастичні евфемізми дозволяють уникнути прямого називання предмета або явища, замінюючи його на описову конструкцію» [Бердник 2020, с. 156]. Наприклад, евфемізм *people with disabilities* є перифразом, який описує людей з інвалідністю, уникаючи прямого називання [Прядко 2020, с. 58].

Іншим способом творення евфемізмів є метафоризація, тобто перенесення назви з одного предмета на інший на основі подібності. Згідно з О. В. Шумейко, «метафоричні евфемізми часто базуються на асоціативних зв'язках між предметами або явищами, на образному мисленні» [Шумейко 2019б, с. 219]. Наприклад, евфемізм *pushing up daisies* є метафорою, яка асоціює смерть з переходом в інший, вічний світ.

Метонімізація також є поширеним способом творення евфемізмів. Як стверджує Л. П. Білоконенко, «метонімічні евфемізми базуються на перенесенні назви з одного предмета на інший на основі суміжності, тобто

реального зв'язку між ними» [Білоконенко 2019, с. 138]. Наприклад, евфемізм *lower body* є метонімією, яка використовує назву більш загального поняття для позначення конкретної частини тіла.

Ще одним способом творення евфемізмів є запозичення з інших мов. О. О. Кузьмич доходить висновку, що «запозичені евфемізми часто мають іншомовне походження і сприймаються мовцями як більш благозвучні та менш грубі, ніж питомі відповідники» [Кузьмич 2020, с. 144]. Іноді слова з іноземних мов, особливо з латини або французької, використовуються як евфемізми, оскільки вони звучать менш грубо або вульгарно. Наприклад, слово *libido* є запозиченням з латини, яке використовується як евфемізм для позначення статевого потягу [Шумейко 2018а, с. 201].

Абревіація та акронімія також можуть бути способами творення евфемізмів. Згідно з І. Е. Сніховською, «абревіатури та акроніми дозволяють скоротити небажані або грубі вирази до кількох літер, зробивши їх менш впізнаваними та шокуючими» [Сніховська 2018, с. 175]. Абревіатури та акроніми дозволяють приховати або завуалювати справжнє значення слова або виразу. Наприклад, евфемізм *HIV infection* є абревіатурою, яка використовується замість повної назви *Human Immunodeficiency Virus infection* [Шумейко 2018б, с. 184].

Крім того, евфемізми можуть утворюватися шляхом літоти, тобто применшення якості або ознаки предмета. Як зазначає Т. А. Космеда, «літотні евфемізми часто будуються за моделлю «не + антонім», наприклад, *not young* замість *old*» [Космеда 2019, с. 201].

Ще одним способом творення евфемізмів є генералізація, тобто заміна конкретного поняття більш абстрактним або узагальненим. Як стверджує В. В. Калько, «генералізовані евфемізми дозволяють уникнути конкретизації та деталізації небажаних явищ або предметів» [Калько 2019, с. 140]. Наприклад, замість фрази *fired from my job* може використовуватися евфемізм *preventative vacation*.

Нарешті, евфемізми можуть утворюватися шляхом недомовленості або натяку. На думку Н. М. Бердник «евфемізми-натяки базуються на тому, що мовець не договорює фразу до кінця, даючи співрозмовнику можливість здогадатися про її зміст» [Бердник 2020, с. 156]. Наприклад, замість слова *forgetfulness* може використовуватися евфемізм *selective memory*.

Отже, евфемізми можуть бути класифіковані за різними тематичними групами та способами творення. Тематична класифікація дозволяє виділити основні сфери вживання евфемізмів, такі як фізіологічні процеси, хвороби та смерть, соціальні та політичні явища, професії та заняття, інтимні стосунки та сексуальність. Серед основних способів творення евфемізмів можна виділити метафоризацію, метонімію, перифраз, запозичення з інших мов, використання абревіатур та акронімів. Кожен з цих способів дозволяє створювати нові евфемізми та збагачувати мову новими виразними засобами.

1.3 Особливості використання евфемізмів в різних типах дискурсу

Евфемізми широко використовуються в різних типах дискурсу, зокрема в політичному, медійному, рекламному та художньому. Кожен з цих типів дискурсу має свої особливості вживання евфемізмів, які зумовлені специфікою комунікативної ситуації та прагматичними цілями мовців.

Евфемізми можуть виконувати різні функції в залежності від типу дискурсу. У політичному дискурсі вони часто виконують маскувальну та маніпулятивну функції, приховуючи справжню сутність явищ або впливаючи на думку адресата. У медійному дискурсі евфемізми можуть виконувати етичну функцію, пом'якшуючи опис трагічних подій або шокуючих деталей. У рекламному дискурсі евфемізми виконують спонукальну функцію, заохочуючи адресата до придбання товару або послуги. У художньому дискурсі евфемізми можуть виконувати естетичну та характерологічну

функції, створюючи образність та передаючи індивідуальні особливості персонажів [Четайкіна 2020, с. 204].

У політичному дискурсі евфемізми часто вживаються для пом'якшення негативних явищ, приховування справжніх намірів або маніпулювання громадською думкою. Як зазначає О. В. Яшкіна, «евфемізми в політичному дискурсі є засобом впливу на свідомість та емоції адресата, формування потрібного ставлення до певних явищ або подій» [Яшкіна 2019, с. 93]. Як зазначає О. В. Ставцева, «політичні евфемізми дозволяють завуалювати справжню суть подій, пом'якшити гострі кути та представити дії влади в більш вигідному світлі» [Ставцева 2018, с. 111]. Наприклад, евфемізм *revenue enhancement* може використовуватися замість прямої назви *tax increase*.

У медійному дискурсі евфемізми вживаються для уникнення прямого називання негативних явищ, трагічних подій або шокуючих деталей, а також для привернення уваги аудиторії. На думку Н. М. Бердник, «евфемізми в медійному дискурсі допомагають зберегти нейтральний тон повідомлення, уникнути сенсаційності та не травмувати психіку читачів або глядачів» [Бердник 2020, с. 156]. За словами М. В. Бойко, «медійні евфемізми допомагають зробити новини більш «гладкими» та політкоректними, а також створити інтригу навколо певних тем» [Бойко 2019, с. 87]. Наприклад, замість слова *murder* можуть використовуватися евфемізми *homicide* або *taking someone's life*.

У рекламному дискурсі евфемізми часто вживаються для приховування недоліків товару або послуги, створення позитивного образу рекламованого об'єкта та впливу на емоції споживачів. Відповідно до І. В. Ковальчука, «евфемізми в рекламному дискурсі є засобом маніпулятивного впливу на споживача, створення привабливого іміджу товару або послуги» [Ковальчук 2018, с. 81]. Як підкреслює К. О. Кантур, «рекламні евфемізми дозволяють завуалювати негативні характеристики товару, підкреслити його переваги та створити позитивні асоціації у свідомості покупців» [Кантур 2019, с. 126].

Наприклад, замість слова *cheap* можуть застосовуватись евфемізми *budget-friendly* або *affordable*.

У художньому дискурсі евфемізми слугують засобом образності, вираження емоцій і розкриття характерів персонажів. У своїй роботі Л. В. Мосієвич аргументує, що «художні евфемізми є засобом увиразнення мовлення, вони допомагають автору створити неповторний стиль та передати індивідуальність героїв» [Мосієвич 2020, с. 195]. Як стверджує Л. В. Підгірна, «евфемізми в художньому дискурсі є засобом створення виразності, підсилення емоційного впливу на читача, а також відображення індивідуально-авторського стилю письменника» [Підгірна 2019, с. 127]. Наприклад, у романі Ліни Костенко «Записки українського самашедшого» замість слова «божевільний» використовується евфемізм «самашедший».

У побутовому дискурсі евфемізми допомагають дотримуватися норм ввічливості, уникати конфліктів і зберігати «обличчя» співрозмовника. Відповідно до К. Р. Смірнової, «побутові евфемізми допомагають мовцям дотримуватися правил етикету, не ображати співрозмовника та підтримувати доброзичливу атмосферу спілкування» [Смірнова 2019, с. 68]. Наприклад, використання *living together* замість *cohabiting* (жити разом без шлюбу).

Крім того, особливості використання евфемізмів у різних типах дискурсу зумовлені культурними та національними відмінностями. Як зазначає К. О. Кантур, «евфемізми в різних культурах можуть мати різне значення та конотації, що пов'язано з особливостями менталітету, історії та суспільних норм» [Кантур 2020, с. 280].

Наприклад, у англомовному політичному дискурсі евфемізми часто застосовують для завуалювання військових дій та проявів агресії. За словами Г. В. Чуланової, «такі евфемізми, як *collateral damage* (супутні втрати) або *friendly fire* (дружній вогонь), дозволяють представити війну в більш позитивному світлі та уникнути негативної реакції суспільства» [Чуланова 2018, с. 85].

У медійному дискурсі евфемізми слугують інструментом пом'якшеного висвітлення економічних та соціальних проблем. Як підкреслює В. В. Четайкіна, «такі евфемізми, як *cost optimization* (скорочення бюджету) або *difficult circumstances* (криза), дозволяють пом'якшити негативні новини та уникнути паніки серед населення» [Четайкіна 2018, с. 109].

У німецькому рекламному дискурсі евфемізми часто використовуються для опису делікатних тем, пов'язаних зі здоров'ям та гігієною. Як стверджує І. К. Кобякова, «такі евфемізми, як *Damenhygiene* (жіноча гігієна) або *Blasenschwäche* (слабкість сечового міхура), дозволяють говорити про інтимні проблеми в більш пристойній формі» [Мосієвич 2022, с. 83].

У французькому художньому дискурсі евфемізми зазвичай застосовують для витонченого опису еротичних сцен та інтимних стосунків. Як слушно зауважує В. В. Четайкіна, «такі евфемізми, як *fairel'amour* (займатися коханням) або *coucheravec* (спати з кимось), допомагають автору передати чуттєвість та пристрасть, уникаючи вульгарності» [Четайкіна 2019, с. 156].

У японському побутовому дискурсі евфемізми часто слугують для дотримання ієрархії та збереження гармонії у стосунках. За словами К. Р. Смірнової, «такі евфемізми, як «о-немай» (почесний відпочинок) замість «звільнення» або «о-сейбо» (кінець року) замість «смерть», допомагають уникнути прямолінійності та зберегти повагу до співрозмовника» [Смірнова 2019, с. 71].

Отже, особливості використання евфемізмів у різних типах дискурсу зумовлені цілями та завданнями комунікації, а також культурними та національними відмінностями. Евфемізми дозволяють мовцям дотримуватися норм ввічливості, уникати конфліктів, приховувати негативні явища, створювати позитивний імідж та впливати на емоції співрозмовника. Розуміння специфіки функціонування евфемізмів у різних типах дискурсу є важливим для ефективної комунікації та міжкультурного порозуміння.

РОЗДІЛ 2
СПЕЦИФІКА ВИКОРИСТАННЯ ЕВФЕМІЗМІВ В АНГЛІЙСЬКОМОВНОМУ ГУМОРИСТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

2.1 Тематичні групи евфемізмів, що використовуються в гумористичному дискурсі

У нашому стрімко змінюваному світі улюбленою формою розваги людей стає перегляд шоу в інтернеті чи на телебаченні. Живі виступи змагаються з таким видом розваг як книги за нашу увагу і час, і часто виходять переможцями завдяки вдалому поєднанню зображення, звуку, музики, світла, таланту акторів і їхнього шарму.

Комедія має беззаперечно важливе значення в нашому культурному житті. З відродженням телестендапу та безперервним зростанням популярності живих виступів, комедія стала «процвітаючою» багатомільйонною індустрією і ключовим елементом для розуміння культурних смаків та ідентичностей.

З XVIII століття стендап-комедія є частиною популярної культури в Європі та Америці. Стендап-комедія — це сольний комедійний виступ, де коміки виступають з монологом. Виконавця шоу називають стендап-коміком.

Стиль виступу не є формальним, оскільки виступ має на меті розважити. Аудиторія розважається завдяки вмінню стендап-коміка використовувати мову і мовні інструменти. Хоча стендап-комедія подається в гумористичній формі, це не означає, що теми, які передає комік, не є серйозними [Wijana 2016, с. 99].

Стендап комедія – це гумористичний жанр, що має на меті розважити людей, роблячи комічні посилання на повсякденне життя.

Стендап комедія є складнішою, ніж просто розповідь жартів, з трьох причин. По-перше, стендап комік має особистий погляд на речі, які він розповідає аудиторії, де він приймає на себе певний образ. По-друге, стендап-комедія переважно подається вербально, а не через пісні, до прикладу. Гумор у стендап-комедії виражається через багаторівневе маніпулювання мовою. Стендап комік розважає аудиторію виключно мовою. По-третє, зміст стендап-комедії часто є сатиричним, оскільки показує соціальну реальність з іншого боку, щоб прийняти або засудити поведінку, ставлення, норми, та вірування суспільства.

Гумор у стендап комедії виражається через майстерне використання мови на різних рівнях. У стендап комедії гумор виникає завдяки поєднанню численних лінгвістичних елементів жартів, таких як гра слів, гіпербола, повтори, вдалий вибір моменту для виголошення репліки та паралінгвістичні прийоми.

Для досягнення гумористичного ефекту та уникнення прямого називання деяких тем коміки часто вдаються до використання евфемізмів. У ході дослідження нами було проаналізовано 50 виступів британських та американських стендап коміків і виділено основні тематичні групи евфемізмів, що використовуються в цьому жанрі. Були проаналізовані такі британські і американські стендап шоу на платформі YouTube і на телевізійних каналах:

1. британські: “Live at the Apollo”, “Mock the Week”, “Taskmaster”, “Russell Howard's Good News”, “The John Bishop Show”, “The Jonathan Ross Show”, “QI (Quite Interesting)”, “Michael McIntyre's Comedy Roadshow”.

2. американські: “The Late Show with Stephen Colbert”, “The Laugh Factory”, “The Comedy Lineup”, “Comedy Central Stand-Up”, “The Tonight Show Starring Jimmy Fallon”, “Stand-Up on the Spot”, “Dry Bar Comedy”, “Flappers Comedy Club”, “Gotham Comedy Club”.

Стендап комедія, як жанр гумористичного дискурсу, характеризується широким використанням евфемізмів на різноманітні теми. Коміки часто

вдаються до евфемізації, щоб пом'якшити потенційно образливі або шокуючі висловлювання, зробити жарти більш витонченими та уникнути прямолінійності.

Однією з найбільш поширених тематичних груп евфемізмів у англомовній стендап комедії є евфемізми на позначення інтимних стосунків. Коміки часто жартують на ці теми, використовуючи різноманітні евфемістичні вирази, такі як *intimacy, making love, physical relationship* тощо, замість прямих назв статевих актів або інтимних частин тіла.

Іншою важливою групою евфемізмів у стендап комедії є евфемізми на позначення фізіологічних процесів. Коміки можуть використовувати евфемізми для жартів про дефекацію, сечовипускання, відрижку, метеоризм тощо. Наприклад, замість слова *urination* можуть вживатися евфемізми *going to the bathroom* або *taking a leak*.

Евфемізми, що описують негативні емоції, риси характеру та поведінку, також є поширеним явищем у англійськомовному гумористичному дискурсі. Коміки застосовують їх, щоб висміяти людські слабкості, як-от лінь, жадібність, заздрість, дурість і подібне. Наприклад, замість слова *stupid* можуть вживатися евфемізми *unwise, not the brightest* або *elevator doesn't go to the top floor*.

Однією з найбільш поширених тематичних груп евфемізмів у стендап комедії є евфемізми, пов'язані з сексуальністю. Коміки часто жартують на ці теми, проте для уникнення вульгарності та грубості вдаються до використання евфемізмів. Наприклад, замість слова *sexy* можуть використовуватися такі евфемізми, як *stunning, eye candy, looking like a million bucks* тощо.

Іншою поширеною групою евфемізмів у стендап комедії є евфемізми, пов'язані з частинами тіла. Коміки часто жартують на теми, пов'язані з туалетом, газовиділенням, частинами тіла, які зазвичай не прийнято називати напряму. Для цього вони використовують різноманітні евфемізми, такі як *backside, chest* тощо [Підгірна 2021, с. 92].

У стендап-комедії також широко застосовуються евфемізми, що стосуються віку та старіння. Коміки можуть жартувати про вікові зміни, проблеми зі здоров'ям, пов'язані з віком, та інші делікатні теми. Для пом'якшення висловлювань вони використовують такі евфемізми, як *elder, senior citizen, mature adult, seasoned* тощо [Тхор 2020, с. 147].

Евфемізми на позначення смерті та вмирання також знаходять своє місце в англомовній стендап комедії. Коміки можуть використовувати евфемізми для жартів про похорони, кладовища, загробне життя тощо. Наприклад, замість слова «померти» можуть вживатися евфемізми *final destination, resting place* або *six feet under.*

Евфемізми, що описують зовнішність та фізичні особливості, також знаходять застосування у стендап-комедії. Коміки вдаються до них, щоб пожартувати про такі риси, як повнота, худорлявість, лисина, кривизна ніг тощо. Наприклад, замість слова *fat* можуть вживатися евфемізми *full-figured, curvaceous* або *gentleman/lady of more generous proportions.*

Евфемізми на позначення розумових здібностей та психічних розладів також часто зустрічаються в стендап комедії. Коміки можуть використовувати евфемізми для жартів про дурість, божевілля, шизофренію тощо. Наприклад, замість слова *psycho* можуть вживатися евфемізми *off one's rocker, not quite right in the head* або *a few fries short of a Happy Meal*.

Евфемізми, що стосуються національності та расової приналежності, також можуть з'являтися у стендап-комедії. Коміки, використовуючи евфемістичні вирази, жартують про стереотипи, пов'язані з різними народами та етнічними групами. Наприклад, замість образливого слова з уст білих людей *nigger* можуть вживатися евфемізми *black person, African American* або *person of African descent.*

Евфемізми, пов'язані із соціальним статусом та матеріальним становищем, також широко застосовуються у стендап-комедії. Коміки використовують їх, щоб пожартувати про бідність, багатство, безробіття та

подібні теми. Наприклад, замість слова *hobo* можуть вживатися евфемізми *public space enthusiast, unscheduled traveler* або *urban camper*.

Евфемізми на позначення злочинів та покарань також часто зустрічаються в стендап комедії. Коміки можуть використовувати евфемізми для жартів про в'язницю, злодіїв, шахраїв тощо. Наприклад, замість слова to steal можуть вживатися евфемізми *permanently borrow, take a free sample* або *five-finger discount.*

Евфемізми на позначення політичних та суспільних явищ також знаходять своє місце в стендап комедії. Коміки використовують евфемізми для жартів про корупцію, бюрократію, вибори тощо. Наприклад, замість слова *election* можуть вживатися евфемізми *electoral contest, political circus* або *voting extravaganza*.

Евфемізми на позначення релігії та віри також можуть використовуватися в стендап комедії. Жарти коміків можуть стосуватися релігійних обрядів, служителів культу, забобонів тощо, при цьому вони використовують евфемістичні вирази. Наприклад, замість слова *priest* можуть вживатися евфемізми *Father, Padre* або *holy Joe.*

Евфемізми, що описують шкідливі звички та залежності, також часто присутні у стендап-комедії. Коміки можуть вживати їх для жартів про алкоголізм, наркоманію, куріння та інші подібні теми. Наприклад, замість слова *alcoholic* можуть вживатися евфемізми *party animal, liquid diet devotee* або *boozehound*.

У стендап-комедії також можна зустріти евфемізми, що стосуються професій та занять. У своїх виступах коміки можуть вдаватися до евфемізмів для жартів про різні професії, особливо ті, які вважаються непрестижними або низькооплачуваними. Наприклад, замість слова *waiter/waitress* можуть вживатися евфемізми *food slinger, table attendant* або *plate juggler*.

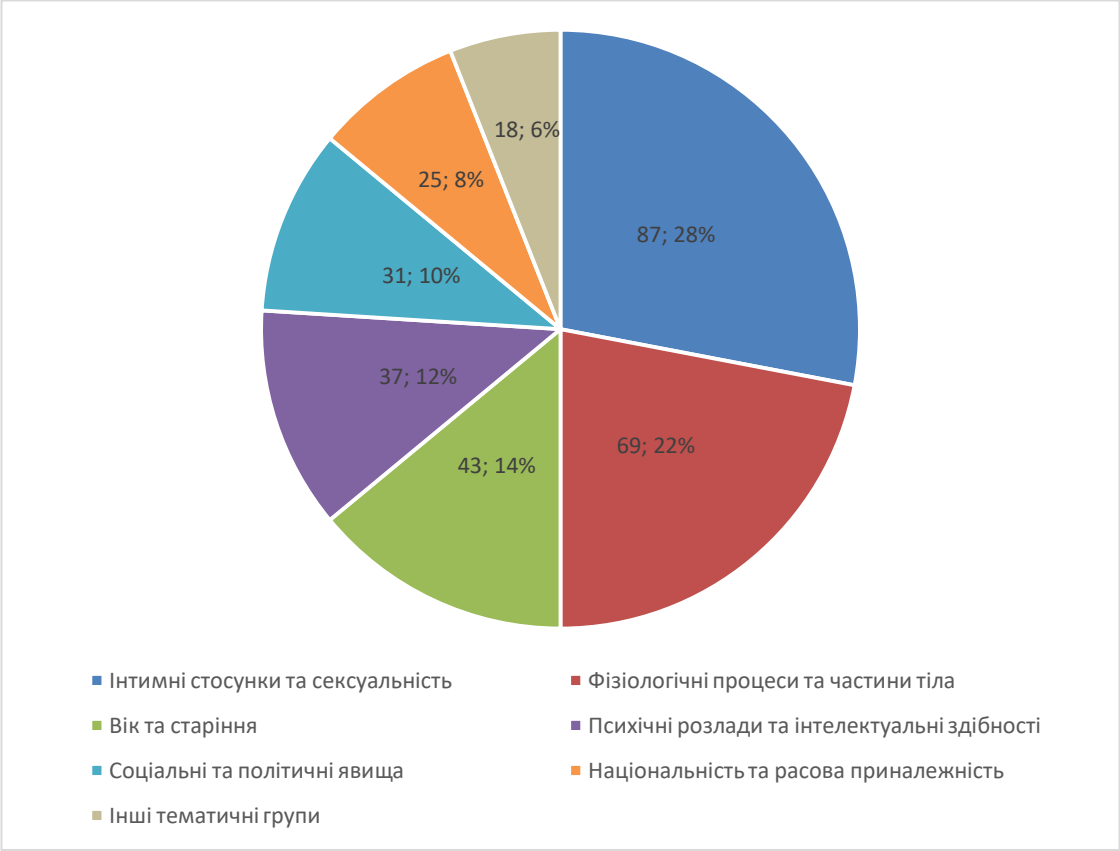
Нарешті, евфемізми на позначення особистих проблем та недоліків також часто зустрічаються в стендап комедії. У своїх виступах коміки можуть вдаватися до евфемізмів для самоіронії та висміювання власних вад,

таких як лінь, боягузтво, незграбність тощо. Наприклад, замість слова *lazy* person комік може вживати евфемізми *couch potato, idler* або *slacker*.

Для більш детального аналізу тематичних груп евфемізмів у стендап комедії англійської мови було проведено кількісний підрахунок евфемізмів кожної групи у вибірці з 50 виступів британських та американських коміків. Загальна кількість евфемізмів для аналізу – 310. Результати представлені на рисунку 2.1.

Рисунок 2.1

Відсоткове співвідношення між евфемізмами в англійськомовному гумористичному дискурсі за тематичними групами

З секторної діаграми видно, що найбільш чисельними групами евфемізмів у англійськомовній стендап комедії є евфемізми, пов'язані з інтимними стосунками та сексуальністю (28%), фізіологічними процесами та частинами тіла (22%), віком та старінням (14%). Інші тематичні групи представлені меншою кількістю евфемізмів, проте також відіграють важливу

роль у створенні гумористичного ефекту та уникненні прямолінійності висловлювань.

Отже, тематичні групи евфемізмів у стендап комедії англійської мови відображають основні теми та табу, які порушують коміки у своїх виступах. Використання евфемізмів дозволяє пом'якшити висловлювання, зробити жарти більш витонченими та уникнути образливих або дискримінаційних висловів. Кількісний аналіз показує, що найбільш поширеними групами евфемізмів у стендап комедії є евфемізми, пов'язані з інтимними стосунками, фізіологічними процесами та віком, що відображає специфіку цього жанру гумористичного дискурсу.

2.2 Структурно-семантичні особливості евфемізмів в стендап комедії

Евфемізми в стендап комедії характеризуються різноманітністю структурних та семантичних особливостей, які відіграють важливу роль у створенні гумористичного ефекту та передачі імпліцитних смислів. У ході дослідження було проаналізовано структурні та семантичні характеристики евфемізмів у вибірці з 50 виступів британських та американських стендап коміків.

Однією з найбільш поширених структурних моделей евфемізмів у англомовній стендап комедії є описові звороти. Коміки часто вдаються до перифразу, щоб уникнути прямого називання предметів або явищ, які можуть бути непристойними або неприємними для аудиторії. Наприклад, замість слова *bathroom* можуть використовуватися такі описові звороти, як *powder room, Water closet* або *WC, the little boys' (or girls') room* тощо.

Іншою поширеною структурною моделлю евфемізмів у стендап комедії є метафоричні та метонімічні переноси. Коміки часто використовують метафори та метонімії для створення образності та передачі імпліцитних

смислів. Наприклад, евфемізм *asking for the moon* є метафорою, яка означає просити неможливого, а евфемізм *The Beeb* — означає *BBC*.

Евфемізми-запозичення також зустрічаються в стендап комедії, особливо в американських виступах. Коміки можуть використовувати слова з інших мов, зокрема з французької або латини, щоб надати своїм висловлюванням більш витонченого або наукового звучання. Наприклад, замість слова *buttocks* може використовуватися запозичення з французької *derrière*.

Абревіатури та акроніми також можуть слугувати евфемізмами в стендап комедії. Вони дозволяють приховати пряме значення слів або виразів і надати їм більш нейтрального звучання. Наприклад, евфемізм *PMS* є абревіатурою, яка використовується замість повної назви *premenstrual syndrome* [Підгірна 2019, с. 113].

З точки зору семантики, евфемізми в стендап комедії часто базуються на асоціативних зв'язках та імпліцитних смислах. Коміки можуть вдаватись до слів або виразів, які мають пряме значення, відмінне від евфемістичного, проте в контексті жарту набувають нового смислу. Наприклад, евфемізм *go to the John* має пряме значення зустрітися з людиною на ім'я Джон, проте в контексті жарту набуває евфемістичного значення «сходити в туалет».

Інший семантичний аспект евфемізмів у стендап комедії пов'язаний з їх конотативним забарвленням. Деякі евфемізми можуть мати гумористичне або іронічне забарвлення, що підсилює комічний ефект жарту. Наприклад, евфемізм *vintage* для позначення людини похилого віку має іронічне забарвлення, яке викликає усмішку в аудиторії [Тхор 2021, с. 67].

Для більш детального аналізу структурних особливостей евфемізмів у англомовній стендап комедії було проведено кількісний підрахунок евфемізмів різних структурних моделей у вибірці з 50 виступів британських та американських коміків. Результати представлені на рисунку 2.2.

Рисунок 2.2

Відсоткове і кількісне співвідношення між в англійськомовному гумористичному дискурсі евфемізмами за структурними моделями

З рисунку видно, що найбільш поширеними структурними моделями евфемізмів у стендап комедії є описові звороти (36%) та метафоричні й метонімічні переноси (31%). Інші моделі, такі як запозичення та абревіатури, представлені меншою кількістю евфемізмів, проте також відіграють важливу роль у створенні гумористичного ефекту.

Евфемістичні неологізми також є досить поширеними в стендап комедії. Коміки можуть створювати нові слова або словосполучення, щоб евфемістично позначити певні об'єкти або явища. Наприклад, евфемізм *pre-loved* може використовуватися для позначення товарів, що вже використовувались іншими людьми.

Структурна модель «прикметник + іменник» також часто використовується в евфемізмах стендап комедії. Ця модель дозволяє комікам створювати евфемістичні словосполучення, в яких прикметник виконує

пом'якшувальну або маскувальну функцію. Наприклад, евфемізм *not intellectually gifted* може використовуватися для позначення людини з низьким рівнем інтелекту.

Структурна модель «дієслово + іменник» також є досить поширеною в евфемізмах стендап комедії. Ця модель дозволяє комікам створювати евфемістичні словосполучення, в яких дієслово виконує основну смислову функцію, а іменник - допоміжну. Наприклад, евфемізм *drop a bomb* може використовуватися коли людина хоче повідомити шокуючу або несподівану новину.

Евфемістичні займенники також часто використовуються в стендап комедії. Займенники дозволяють комікам уникати прямого називання об'єктів або явищ, замінюючи їх на більш нейтральні або абстрактні позначення. Наприклад, евфемізм *do one's business* може використовуватися для позначення походу у вбиральню.

Евфемістичні порівняння також часто зустрічаються в стендап комедії. Порівняння дозволяють комікам створювати асоціативні зв'язки між евфемізмом та його референтом, що може надавати евфемізмам додаткових смислових відтінків. Наприклад, евфемізм *as easy as pie* може застосовуватися для позначення легкої справи, що не вимагає багато зусиль.

Евфемістичні ідіоми та фразеологізми також є поширеними в стендап комедії. Вони дозволяють комікам вживати усталені евфемістичні вирази, які є зрозумілими для більшості аудиторії. Наприклад, евфемізм *bite the bullet* може використовуватися для позначення прийняття неприємного рішення, не вагаючись.

Каламбури та гра слів також часто задіються для створення евфемізмів у стендап комедії. Каламбури дозволяють комікам створювати двозначні або багатозначні евфемізми, які можуть мати кілька інтерпретацій. Наприклад, евфемізм *there is no forking knife!* є каламбуром до фрази *there is no fucking knife!,* де лайку замінили на співзвучне слово, яке до того ж має відношення до столових приборів, що створює комічний ефект.

Інші евфемізми в стендап комедії можуть мати гіперболічний характер. Гіперболічні евфемізми дозволяють комікам перебільшувати або надмірно прикрашати певні явища, створюючи комічний ефект. Наприклад, евфемізм *I'm so hungry I could eat a horse* може використовуватися для гіперболічного позначення сильного почуття голоду.

Деякі евфемізми в стендап комедії можуть базуватися на алюзіях або інтертекстуальних зв'язках. Алюзивні евфемізми дозволяють комікам натякати на певні культурні, історичні або літературні явища, що може створювати додаткові смислові пласти. Наприклад, евфемізм *to go the way of the dinosaurs* може застосовуватися як алюзія на динозаврів, що вимерли мільйони років тому, щоб позначити вимирання виду.

Семантичні особливості евфемізмів у англомовній стендап комедії також були проаналізовані з точки зору їх асоціативних зв'язків та конотативного забарвлення. Результати аналізу представлені в таблиці 2.3.

Таблиця 2.1

Кількісний розподіл евфемізмів англійськомовного гумористичного дискурсу за семантичними особливостями

Семантична особливість евфемізмів	**Кількість евфемізмів**	**Відсоток від загальної кількості**
Асоціативні зв'язки	179	57%
Гумористичне або іронічне забарвлення	92	30%
Нейтральне забарвлення	39	13%
Загалом	310	100%

З таблиці видно, що більшість евфемізмів у стендап комедії базуються на асоціативних зв'язках (57%), що дозволяє передавати імпліцитні смисли та створювати гумористичний ефект. Значна частина евфемізмів також має гумористичне або іронічне забарвлення (30%), що підсилює комічність висловлювань.

Нарешті, деякі евфемізми в стендап комедії можуть мати оказіональний характер. Якщо більшість евфемізмів є традиційними, усталеними для певної мови та широко використовуються і в інших типах дискурсу (як, наприклад, вирази на позначення семерті чи алкогольного сп’яніння), то деякі є оказіональними. Оказіональні евфемізми – це авторські новотвори, які створюються коміками спеціально для конкретного жарту або виступу. Такі евфемізми можуть бути незвичними, креативними та викликати здивування або сміх в аудиторії. Наприклад, евфемізм *verbal dyslexia* може використовуватися як оказіональний новотвір для позначення людини, яка помиляється у вживанні слів або має проблеми з мовою.

Отже, евфемізми в стендап комедії характеризуються різноманітністю структурних та семантичних особливостей, які сприяють створенню гумористичного ефекту та передачі імпліцитних смислів. Найбільш поширеними структурними моделями евфемізмів є описові звороти та метафоричні й метонімічні переноси, а з точки зору семантики переважають евфемізми, що базуються на асоціативних зв'язках та мають гумористичне або іронічне забарвлення. Кількісний аналіз дозволяє виявити основні тенденції використання евфемізмів у стендап комедії та зрозуміти їх роль у створенні комічного ефекту.

2.3 Прагматичні функції евфемізмів в стендап шоу

Евфемізми в гумористичному дискурсі, зокрема в стендап комедії, виконують різноманітні прагматичні функції, які зумовлені комунікативними цілями мовців та особливостями жанру. Вони сприяють досягненню комунікативних цілей мовця та створенню бажаного ефекту на аудиторію. У ході дослідження було проаналізовано прагматичні функції евфемізмів у вибірці з 50 виступів британських та американських стендап коміків.

Однією з основних прагматичних функцій евфемізмів у англомовній стендап комедії є функція пом'якшення висловлювання. Коміки використовують евфемізми для уникнення прямого називання предметів або явищ, які можуть бути неприємними, шокуючими або образливими для аудиторії. За допомогою евфемізмів мовець може зменшити негативний вплив своїх слів і зробити висловлювання більш прийнятним для слухачів [Бацевич 2019, с. 249]. Наприклад, евфемізм *let go* або *laid off* може використовуватися замість *fired* – звучить м'якше при звільненні з роботи.

Іншою важливою функцією евфемізмів у англомовному гумористичному дискурсі є створення комічного ефекту. Евфемізми часто використовуються як засіб мовної гри, каламбуру або іронії, що дозволяє створювати несподівані та смішні асоціації. Наприклад, евфемізм *between jobs* замість *unemployed* може використовуватися для жартівливого позначення людей без робочого місця.

Ще одна важлива роль евфемізмів у стендап-комедії полягає в створенні гумористичного ефекту за рахунок контрасту між прямим і переносним значенням слів або виразів. Евфемізми часто використовуються як засіб мовної гри, каламбуру або іронії. Наприклад, евфемізм *answer nature's call* замість *go to the restroom* може викликати сміх в аудиторії [Білоконенко 2019, с. 141].

Евфемізми також мають роль евфемістичної генералізації в гумористичному дискурсі. Вони дозволяють мовцю узагальнити або розширити значення слова чи виразу, уникаючи конкретизації або деталізації. Наприклад, замість конкретної назви частини тіла комік може використати евфемізми *private parts*, *down there*, або *upper/lower body*, які мають більш узагальнене значення.

Евфемізми також служать для натякання або імплікації у стендап комедії. Евфемізми дозволяють мовцю передати певний імпліцитний смисл, не висловлюючи його прямо. Це створює ефект недомовленості, змушує аудиторію самостійно домислювати та інтерпретувати сказане. Наприклад,

евфемізм *make love* може мати різні імпліцитні смисли в залежності від контексту жарту, наприклад, у жарті *"He said he wanted to make love, but all I got was a burnt dinner and Netflix,"* евфемізм *make love* використовується для створення комічного ефекту через гру зі значеннями та несподіваною розв'язкою. У цьому контексті фраза натякає на романтичну або сексуальну близькість, однак у підсумку розкривається як розчарування звичайним побутовим сценарієм. [Тхор 2021, с. 68].

Крім того, евфемізми забезпечують характеристику персонажів або типажів. Використовуючи евфемістичні висловлювання, коміки мають змогу передавати особливості мовлення, манери або світогляду певних персонажів, створюючи їх комічні образи. Наприклад, евфемізм *domestic goddess* може використовуватися замість *housewife* для характеристики персонажки-домогосподарки.

Евфемізми також служать для висміювання або критики певних явищ, звичок або стереотипів. Використовуючи евфемізми, коміки можуть у завуальованій формі висловлювати своє ставлення до певних об'єктів висміювання, уникаючи прямої конфронтації. Наприклад, евфемізм *detail-oriented* може використовуватися замість *scrupulous* або *neat-freak* може використовуватися для опису людини, яка звертає велику увагу на дрібниці та деталі, особливо в контексті роботи або завдань.

Ще однією функцією евфемізмів у гумористичному дискурсі є створення ефекту несподіванки або шоку. Використовуючи незвичні або креативні евфемізми, коміки можуть викликати здивування, сміх або навіть шокувати аудиторію, що може посилювати комічний ефект жарту. Наприклад, евфемізм *facial origami* може використовуватися замість *wrinkles*, на позначення людини з великою кількістю зморшок на обличчі.

Інколи евфемізми в гумористичному дискурсі виконують також роль самоіронії або самокритики. Використовуючи евфемізми для позначення власних недоліків або слабкостей, коміки можуть викликати симпатію та розуміння аудиторії, а також продемонструвати свою здатність сміятися над

собою. Наприклад, евфемізм *professional procrastinator* може використовуватися коміком для самоіронічного позначення власних лінощів.

Також евфемізми сприяють мовній економії. Використовуючи короткі та влучні евфемізми замість довгих та громіздких виразів, коміки можуть динамізувати своє мовлення, зробити його більш стислим та ємним. Наприклад, евфемізм *talent enthusiast* може використовуватися замість більш розлогого виразу *jack of all trades*.

Інколи евфемізми мають здатність створення інтимності або фамільярності між коміком та аудиторією. Використовуючи евфемізми, зрозумілі лише для обмеженого кола людей, комік може створювати ефект причетності, ніби ділиться з аудиторією якимось секретом або жартом для своїх. Наприклад, евфемізм *strawberry* може використовуватися для позначення еротичних або порнографічних матеріалів.

Евфемізми також грають важливу роль у створенні абсурдності або нонсенсу. Використовуючи навмисно алогічні або безглузді евфемізми, коміки можуть створювати ефект абсурдності, що може викликати сміх або подив аудиторії. Наприклад, евфемізм *piece of work* може використовуватися для абсурдного позначення людини з поганим характером.

Ще однією функцією евфемізмів є політична або соціальна сатири. Використовуючи евфемістичні висловлювання, коміки можуть висміювати або критикувати певні політичні рішення, суспільні явища або владні структури. Наприклад, евфемізм *downsizing* може використовуватися для сатиричного позначення скорочення штату, який використовується для підкреслення безжальності корпоративної політики.

Евфемізми в гумористичному дискурсі також можуть виконувати функцію створення мовної маски або персони коміка. Використовуючи певні типи евфемізмів, коміки можуть створювати свій унікальний мовний стиль, який стає невід'ємною частиною їхнього сценічного образу. Наприклад, комік може постійно використовувати евфемізми з медичної або наукової сфери, створюючи образ «освіченого дотепника». Наприклад, комік може

сказати: "*We didn't break up; we experienced a relationship-based systemic failure, likely caused by a misalignment in our emotional operating systems*". У цьому жарті використовується «науковий» стиль евфемізмів, що додає комедії інтелектуального шарму.

Інколи евфемізми також можуть виконувати роль мовної провокації або епатажу. Використовуючи навмисно вульгарні, шокуючі або політично некоректні евфемізми, коміки можуть провокувати бурхливу реакцію аудиторії, привертати увагу до своєї персони або порушувати суспільні табу. Наприклад, евфемізм *love for sale* може використовуватися для провокаційного позначення сексуальних послуг.

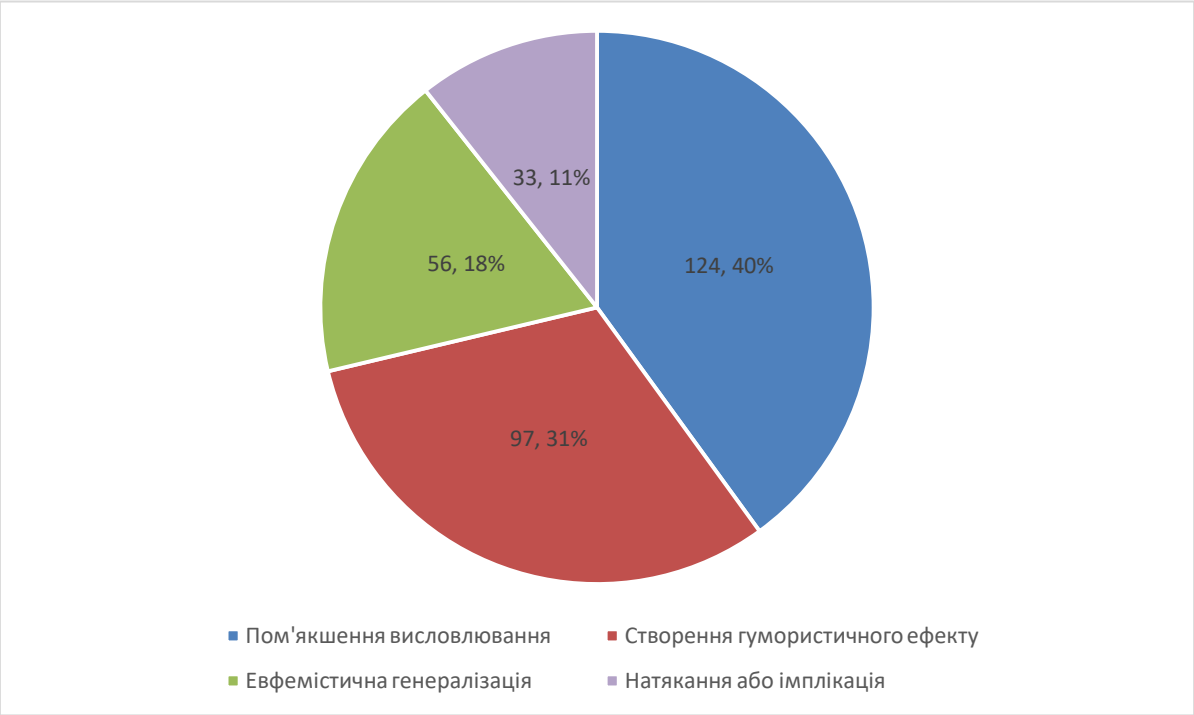
Також евфемізми мають здатність на творення інтелектуальної гри або загадки для аудиторії. Використовуючи складні, багатозначні або алюзивні евфемізми, коміки можуть залучати аудиторію до активного декодування та інтерпретації жартів, створюючи ефект інтелектуального задоволення від розгадування евфемістичних загадок. Наприклад, евфемізм *taking the red pill* може використовуватися як відсилка до фільму «Матриця», що означає прийняття неприємної правди.

Нарешті, евфемізми в гумористичному дискурсі можуть виконувати функцію створення позитивної атмосфери та емоційного комфорту для аудиторії. Використовуючи дотепні, влучні та естетично привабливі евфемізми, коміки можуть викликати в аудиторії почуття задоволення, радості та емоційного піднесення, що сприяє успішності комунікації та популярності коміка. Наприклад, евфемізм *heart of gold* може використовуватися для позитивного позначення доброї людини.

Для більш детального аналізу прагматичних функцій евфемізмів у англомовній стендап комедії було проведено кількісний підрахунок евфемізмів, які виконують різні функції у вибірці з 50 виступів британських та американських коміків. Результати представлені на рисунку 2.3.

Рисунок 2.3

Відсоткове і кількісне співвідношення між евфемізмами в англійськомовному гумористичному дискурсі за прагматичними функціями

З рисунку видно, що найбільш поширеними прагматичними функціями евфемізмів у стендап комедії є функція пом'якшення висловлювання (40%) та функція створення гумористичного ефекту (31%). Евфемістична генералізація та натякання представлені меншою кількістю евфемізмів, проте також відіграють важливу роль у досягненні комунікативних цілей мовців.

Крім того, було проаналізовано співвідношення між тематичними групами евфемізмів та їх прагматичними функціями в англомовній стендап комедії. Результати представлені в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Співвідношення між тематичними групами та прагматичними функціями евфемізмів у англійськомовному гумористичному дискурсі

Тематична група евфемізмів	**Пом'якшення висловлювання**	**Створення гумористичного ефекту**	**Евфемістична генералізація**	**Натякання або імплікація**	**Всього**
Інтимні стосунки та сексуальність	35%	42%	10%	13%	60
Фізіологічні процеси та частини тіла	48%	29%	20%	3%	70
Вік та старіння	51%	19%	22%	8%	50
Психічні розлади та інтелектуальні здібності	38%	27%	24%	11%	40
Соціальні та політичні явища	29%	39%	16%	16%	55
Національність та расова приналежність	36%	24%	20%	20%	35

З таблиці видно, що прагматичні функції евфемізмів мають певну кореляцію з тематичними групами. Наприклад, евфемізми на позначення інтимних стосунків та сексуальності найчастіше використовуються для створення гумористичного ефекту, тоді як евфемізми, пов'язані з віком та старінням, переважно виконують функцію пом'якшення висловлювання.

Отже, евфемізми в гумористичному дискурсі, зокрема в стендап комедії, виконують різноманітні прагматичні функції, серед яких найбільш поширеними є функція пом'якшення висловлювання та функція створення гумористичного ефекту. Інші функції, такі як евфемістична генералізація та натякання, також відіграють важливу роль у досягненні комунікативних

цілей мовців. Кількісний аналіз дозволяє виявити співвідношення між тематичними групами евфемізмів та їх прагматичними функціями, що сприяє кращому розумінню особливостей функціонування евфемізмів у стендап комедії.

РОЗДІЛ 3
ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЕВФЕМІЗМІВ В БРИТАНСЬКИХ ТА АМЕРИКАНСЬКИХ СТЕНДАП ШОУ

3.1 Спільні риси використання евфемізмів в британських та американських стендап шоу

Евфемізми є невід'ємною частиною гумористичного дискурсу, зокрема в жанрі стендап комедії. Незважаючи на культурні відмінності між британським та американським гумором, використання евфемізмів у стендап шоу цих країн має спільні риси, які відображають загальні тенденції та функції евфемізації в комічному контексті англійської мови.

Однією з найбільш виразних спільних рис використання евфемізмів у британських та американських стендап шоу є їх тематична спрямованість. В обох культурах коміки часто вдаються до евфемізмів, коли жартують на теми, які вважаються табуйованими або соціально чутливими. Зокрема, це стосується тем сексу, фізіологічних процесів, смерті, релігії тощо. Як зазначає О. В. Ставцева, «евфемізми дозволяють комікам торкатися делікатних тем, не порушуючи норм пристойності та не шокуючи аудиторію» [Ставцева 2018, с. 112].

Іншою спільною рисою є використання евфемізмів для пом'якшення потенційно образливих або дискримінаційних висловлювань. В умовах зростання суспільної уваги до питань толерантності та політичної коректності, коміки в обох країнах часто вдаються до евфемізмів, щоб уникнути звинувачень у расизмі, сексизмі, ейджизмі тощо. Як зазначає М. В. Бойко, «евфемізми в стендап комедії слугують своєрідним запобіжником, який дозволяє жартувати на чутливі теми, не викликаючи негативної реакції аудиторії» [Бойко 2019, с. 87].

Характерною особливістю використання евфемізмів у британських та американських стендап шоу є використання евфемізмів для пом'якшення потенційно образливих або шокуючих висловлювань. І британські, і американські коміки часто вдаються до евфемізмів, щоб жартувати на делікатні теми, такі як секс, фізіологічні процеси, смерть тощо, уникаючи прямолінійності та грубості. Наприклад, евфемізм *living in Neverland* може використовуватися замість більш різкого «померти».

Іншою важливою спільною рисою є функція евфемізмів, яка полягає у створенні комічного ефекту. Евфемізми в британських та американських стендап шоу часто базуються на грі слів, каламбурах, метафорах та інших стилістичних прийомах, які дозволяють створювати несподівані та смішні асоціації. Наприклад, евфемізм *time management expert* може використовуватися замість *always late*, що описує людину яка завжди спізнюється в жартівливому контексті.

Серед інших схожих рис можна виділити застосування евфемізмів із метою висміювання або критики певних явищ, звичок або стереотипів. І британські, і американські коміки часто застосовують евфемістичні висловлювання для того, щоб у завуальованій формі висловити своє ставлення до об'єктів висміювання, уникаючи прямої образи. Наприклад, евфемізм *vocally expressive* може використовуватися замість *loud* або *obnoxious* для висміювання людей з гучним голосом.

Як британські, так і американські коміки часто використовують евфемізми для створення комічних образів та характеристик персонажів. Евфемістичні висловлювання дозволяють передати особливості мовлення, манери або світогляду певних типажів, роблячи їх більш яскравими та запам'ятовуваними. Наприклад, евфемізм *energetically challenged* може використовуватися замість *lazy* для характеристики лінивої і неамбітної людини.

Використання евфемізмів у британських і американських стендап шоу об’єднує те, що вони вдаються до самоіронії та самокритики. І британські, і

американські коміки часто застосовують евфемістичні висловлювання для позначення власних недоліків, слабкостей або незручних ситуацій, демонструючи вміння сміятися над собою. Наприклад, евфемізм *fat gut* може використовуватися коміком для самоіронічного опису своєї зовнішності, як людини з надто великим кишечником, який не пропорційний решті тіла.

Ще одна спільна риса полягає у використанні евфемізмів для створення ефекту абсурдності або нонсенсу. Навмисно алогічні, безглузді або суперечливі евфемізми дозволяють створити атмосферу абсурду, яка може викликати сміх або подив аудиторії. Наприклад, евфемізм *spatially confused* може використовуватися для абсурдного позначення людини, яка загубилася або заблукала.

Інша спільна особливість полягає у використанні евфемізмів із метою мовної провокації або епатажу. Як британські, так і американські коміки інколи вдаються до навмисно вульгарних, шокуючих або політично некоректних евфемізмів, щоб привернути увагу до своєї персони, викликати бурхливу реакцію аудиторії або порушити суспільні табу. Наприклад, евфемізм *number two* може використовуватися замість «випорожнитися».

Ще одна схожа риса полягає у застосуванні евфемізмів для ефекту впізнаваності та емоційного зв'язку з аудиторією. І британські, і американські коміки часто застосовують евфемізми, які є зрозумілими та близькими для більшості глядачів, що дозволяє створити відчуття спільності та емоційного комфорту. Наприклад, евфемізм *end-of-life care* може використовуватися замість *hospice care* для позначення дому для престарілих людей.

Одна з найпомітніших спільних рис евфемізмів у британських і американських стендапах полягає у створенні інтелектуальної гри або загадки для аудиторії. Застосування складних, багатозначних або алюзивних евфемізмів дозволяє залучити глядачів до активного декодування жартів, створюючи ефект інтелектуального задоволення від розгадування прихованих смислів. Наприклад, евфемізм *pulled a Homer* – відсилка до

мультсеріалу «Сімпсони», що може використовуватися для позначення людини, яка зробила щось дурне або комічне.

Виразною спільною характеристикою використання евфемізмів у британських та американських стендапах є ефект несподіванки або контрасту. І британські, і американські коміки часто застосовують евфемізми таким чином, щоб їх справжнє значення розкривалося не одразу, а після певної паузи або контексту, що може підсилювати комічний ефект. Наприклад, евфемізм *career experimentation* може використовуватися для несподіваного позначення людини, яка має непостійні роботи.

Евфемізми є поширеним засобом, який використовують британські та американські коміки для створення образності та метафоричності мовлення. Евфемістичні висловлювання, побудовані на яскравих метафорах, порівняннях або асоціаціях, дозволяють зробити жарти більш виразними, емоційно насиченими та естетично привабливими. Наприклад, евфемізм *experiencing a non-traditional gravitational interaction with the ground* – може використовуватися для образного позначення людини, що впала.

У британському та американському стендапі евфемізми є популярним інструментом для створення ефекту градації або кульмінації жарту. Евфемістичні висловлювання можуть вживатися у певній послідовності, поступово підвищуючи напругу або абсурдність, що призводить до кульмінаційного комічного ефекту. Наприклад, ряд евфемізмів *had a drink* – випив, *enjoyed a few beverages* – насолоджувався кількома напоями, *got a bit tipsy* – трохи сп'янів, *hit the bottle* – приклався до пляшки, *got sloshed* – напився, *swam in booze* – плавав у алкоголі, *took a trip to Drunkville* – поїхав до п'яненького містечка, – може використовуватися для градаційного позначення напивання людини.

Ще однією рисою, що об'єднує, є те, що евфемізми використовуються для створення ефекту впізнаваності та інтертекстуальності. І британські, і американські коміки часто застосовують евфемізми, які є алюзіями на відомі літературні твори, фільми, пісні або інші культурні явища, що дозволяє

створити ефект впізнавання та залучити глядачів до спільного культурного контексту. Наприклад, евфемізм *he's got a bit of Gatsby in him* – відсилка до роману Ф. Скотта Фіцджеральда «Великий Гетсбі», що означає, що людина живе в ілюзіях або веде подвійне життя.

Евфемізми в британських та американських стендап шоу також часто виконують функцію створення комічного ефекту за рахунок несподіваних асоціацій та метафоричних переносів. Коміки в обох країнах використовують евфемізми як засіб мовної гри, що дозволяє створювати яскраві та запам'ятовувані жарти. Як зазначає Т. А. Космеда, «вдалий евфемізм у стендапкомедії може стати «родзинкою» жарту, його головною сміховою знахідкою» [Космеда 2019, с. 194]. До прикладу британський жарт *"He said he was 'between jobs,' which is a fancy way of saying he's had more tea breaks than actual jobs this year"* використовує евфемізм *between jobs*, який означає тимчасове безробіття, створюючи комічний ефект через іронію та несподівану асоціацію з культурним стереотипом про британське чаювання.

Як британські, так і американські стендап-коміки охоче використовують евфемізми задля створення саркастичного або іронічного ефекту. Коміки в обох країнах часто вдаються до евфемізмів, щоб висміяти певні явища, звички або стереотипи. При цьому евфемізм виступає як засіб непрямої критики або глузування, що дозволяє комікам висловлювати свою думку в завуальованій формі. Як зазначає О. О. Кузьмич, «саркастичні евфемізми в стендап комедії часто слугують для висміювання політиків, знаменитостей або суспільних вад» [Кузьмич 2020, с. 142]. Наприклад, американський жарт *"Hollywood doesn't have an 'ageism problem,' they're just really passionate about giving roles to people who still have baby teeth"* використовує евфемізм *ageism problem* (дискримінація за віком), аби висміяти тенденцію кіноіндустрії віддавати перевагу молодим акторам, і робить це через іронічне перебільшення.

Іншою значущою спільною рисою є застосування евфемізмів для створення образу персонажа або типажу. Евфемістичні висловлювання

можуть слугувати для мовної характеристики героїв жартів, підкреслюючи їхні особливості, манеру спілкування або соціальний статус. Як зазначає Н. М. Бобух, «евфемізми в мовленні персонажів стендап комедії часто виконують характерологічну функцію, дозволяючи створити яскравий та впізнаваний образ» [Бобух 2018, с. 58]. Взяти до прикладу британський жарт *"Nigel isn't 'cheap,' he's just a 'selective spender'—you know, the type who brings his own tea bags to a café."* У цьому жарті евфемізм *selective spender* (вибірковий витратник) слугує для характеристики персонажа, підкреслюючи його скупість у манері, притаманній британському гумору: стримано, але з іронією.

Ще однією спільною рисою є використання евфемізмів для встановлення контакту з аудиторією та створення атмосфери довіри. Коміки в обох країнах часто вдаються до евфемізмів, щоб продемонструвати свою дотепність, освіченість та вміння тонко жартувати на делікатні теми. Як зазначає І. Е. Сніховська, «вдале використання евфемізмів у стендап комедії дозволяє коміку завоювати симпатію аудиторії та створити образ інтелектуала та ерудита» [Сніховська 2018, с. 176]. Наприклад, жарт *"Let's not call it 'lying,' okay? It's just an 'alternative interpretation of the truth.' Very Washington, isn't it?"* застосовується для іронічного висловлювання про політиків, але м'якість формулювання і самоіронія допомагають встановити контакт із аудиторією.

Схожою характеристикою є цільове використання евфемізмів для створення ефекту універсальності та загальнолюдських цінностей. І британські, і американські коміки часто вдаються до евфемізмів, які апелюють до загальних людських емоцій, страхів, бажань або мрій, що дозволяє створити відчуття єдності та порозуміння з аудиторією. Наприклад, евфемізм *go on an eternal comedy tour* може використовуватися для позначення смерті, апелюючи до універсального страху перед невідомим та бажання вічного життя.

Нарешті, і британські, і американські коміки часто використовують евфемізми як засіб самоіронії та самокритики. Евфемістичні висловлювання дозволяють комікам жартувати про свої недоліки, слабкості або незручні ситуації, уникаючи прямолінійності та надмірної серйозності. Як зазначає В. А. Дмитренко, «самоіронічні евфемізми в стендап комедії дозволяють коміку продемонструвати свою людяність та вміння сміятися над собою» [Дмитренко 2019, с. 93]. Наприклад, жарт *"I'm not 'bad at cooking,' I'm just a culinary minimalist — why use more than three ingredients when two can confuse me already?"* завуальовано і з гумором описує власну нездатність готувати, підкреслюючи самоіронію.

Отже, незважаючи на культурні відмінності, використання евфемізмів у британських та американських стендап шоу має низку спільних рис, які відображають загальні тенденції та функції евфемізації в комічному контексті. Ці спільні риси включають тематичну спрямованість евфемізмів, їх використання для пом'якшення потенційно образливих висловлювань, створення комічного ефекту, іронії та сарказму, характеристики персонажів, встановлення контакту з аудиторією та самоіронії. Розуміння цих спільних рис дозволяє краще зрозуміти роль евфемізмів у сучасному гумористичному дискурсі та їх значення для успішності комунікації між коміком та глядачами.

3.2 Відмінності у вживанні евфемізмів в британському та американському гумористичному дискурсі

Незважаючи на наявність спільних рис у використанні евфемізмів в британських та американських стендап шоу, між цими культурами існують і певні відмінності, які відображають специфіку національного гумору та особливості мовної картини світу. Незважаючи на наявність багатьох

спільних рис, використання евфемізмів у британському та американському гумористичному дискурсі має і свої відмінності. Ці відмінності зумовлені особливостями культури, менталітету, мовних традицій та суспільних норм кожної країни.

Однією з найбільш помітних відмінностей є ступінь прямолінійності та відвертості гумору. Британські коміки частіше вдаються до тонкої іронії, натяків та недомовок, тоді як американські коміки більш схильні до прямолінійності та відвертості у своїх жартах. Відповідно, евфемізми в британському гумористичному дискурсі часто слугують для створення підтексту та багатозначності, тоді як в американському дискурсі вони частіше використовуються для пом'якшення потенційно шокуючих або образливих висловлювань [Кантур 2019, с. 126]. Відповідно, евфемізми в британському гуморі часто мають більш завуальований та імпліцитний характер, тоді як в американському гуморі вони можуть бути більш очевидними та експліцитними.

У британському суспільстві існує більший акцент на ввічливість і уникання конфронтацій у спілкуванні, що і спонукає коміків використовувати евфемізми для створення підтексту та багатозначності. Американське суспільство, з іншого боку, більше цінує відкритість і щирість, що є причиною більшої відвертості в жартах. Наприклад, британський комік може сказати: *"He's not 'lazy'; he's just practicing strategic energy conservation."* У цьому жарті евфемізм *strategic energy conservation* (стратегічне збереження енергії) створює підтекст, іронічно натякаючи на лінощі, залишаючи аудиторії простір для домислювання. Американський комік, у свою чергу, може сказати: *"I'm not saying he's 'financially irresponsible,' but let's just say his credit score is more of a 'concept' than a number."* Тут евфемізм *financially irresponsible* (фінансово безвідповідальний) пом'якшує критику, але жартівлива відвертість про кредитний рейтинг додає жарту зрозумілості та доступності для аудиторії.

Іншою відмінністю є ступінь табуйованості певних тем. Незважаючи на загальну тенденцію до використання евфемізмів для жартів на делікатні теми, британські та американські коміки можуть по-різному оцінювати допустимість тих чи інших жартів. Наприклад, в британському гуморі частіше зустрічаються жарти на теми класової нерівності та соціальної ієрархії, тоді як в американському гуморі більше уваги приділяється темам расової та гендерної дискримінації [Чуланова 2018, с. 82]. Британія має глибоке коріння класової системи, і теми, пов'язані з класовою нерівністю, є частиною культурної спадщини. Це може пояснити, чому британські коміки частіше звертаються до таких тем. В Америці, з іншого боку, тема раси є надзвичайно чутливою, і багато коміків усвідомлюють цю обережність. В результаті американські коміки можуть уникати жартів про класові проблеми на користь тем, що стосуються раси і гендеру, оскільки це відповідає сучасним соціальним проблемам про дискримінацію. Наприклад, евфемізм *modest living* – заміна для опису бідності або скромного соціального становища в британському гуморі.

Крім того, між британським та американським гумористичним дискурсом існують відмінності в плані мовних засобів створення евфемізмів. Британські коміки частіше вдаються до інтелектуальної гри слів, літературних алюзій та складних метафор, тоді як американські коміки більше схильні до використання сленгу, неологізмів та популярних культурних референсів. Відповідно, евфемізми в британському гуморі часто базуються на тонкій словесній еквілібристиці, тоді як в американському гуморі вони частіше спираються на знання масової культури та повсякденної мови [Мосієвич 2021, с. 215]. Причиною того може бути факт того, що британський гумор історично має тенденцію до інтелектуальної та літературної традиції, що може впливати на використання складних мовних засобів. Це може бути пов’язано з класичним вихованням, де цінуються літературні аллюзії та гра слів. Американський гумор, з іншого боку, розвивався в середовищі, де масова культура, кіно, телебачення та інші медіа

мають більшу вагу, що призводить до використання популярних референсів у жартуваннях. Наприклад, *ghosting* – евфемізм із повсякденної мови в американській культурі для позначення припинення спілкування без пояснень.

Ще однією відмінністю є ступінь самоцензури та політичної коректності в гумористичному дискурсі. Американські коміки частіше стикаються з тиском громадськості та ризиком «скасування» в разі невдалих жартів на чутливі теми, тоді як британські коміки мають дещо більшу свободу самовираження. Відповідно, евфемізми в американському гумористичному дискурсі частіше використовуються для уникнення звинувачень у дискримінації та образі меншин, тоді як в британському дискурсі вони частіше слугують для створення іронічного або саркастичного ефекту [Четайкіна 2021, с. 109]. Прикладом може слугувати евфемізм *neurodivergent* – термін для опису людей із психічними або когнітивними відмінностями, що має на меті уникнення дискримінаційного підтексту.

Відмінності також простежуються у ставленні до теми релігії та віри. Британське суспільство є більш секуляризованим, тому британські коміки частіше дозволяють собі жарти на релігійну тематику, використовуючи досить сміливі та іронічні евфемізми. Натомість американське суспільство є більш релігійним, тому американські коміки можуть бути обережнішими у використанні евфемізмів, пов'язаних з релігією, щоб не образити почуття віруючих. Британія має тривалу традицію секуляризації, що розпочалася ще в епоху Просвітництва, коли релігійні інституції поступово втрачали вплив на суспільство. Ця тенденція і сформувала культуру, де релігійні теми стають об'єктом іронії та критики. У США, навпаки, релігія відіграє важливу роль у житті багатьох людей, а Конституція надає свободу релігійних переконань, що і робить питання віри особливо чутливими. Наприклад евфемізм *a higher power* вживається замість прямого згадування Бога чи релігійного образу.

Відмінності також спостерігаються у ставленні до теми монархії та аристократії. Для британців монархія є важливою частиною національної

ідентичності та культурної спадщини, тому британські коміки частіше вдаються до евфемізмів, пов'язаних з королівською родиною або аристократичними колами. Натомість для американців ця тема є менш актуальною, тому американські коміки рідше використовують евфемізми, пов'язані з монархією або аристократією. Наприклад, евфемізм *posh* — слово, яке часто застосовується по відношенню до аристократії або людей вищих класів у Британії, з іронічним підходом до надмірної елегантності або снобізму.

Існують також відмінності у ступені використання сленгу та колоквіалізмів в евфемізмах. Американські коміки частіше вдаються до розмовної мови, сленгових виразів та неологізмів, створюючи евфемізми, які є більш неформальними та динамічними. Британські ж коміки більше тяжіють до стандартної мови та літературних зворотів, використовуючи евфемізми, які звучать більш вишукано та інтелігентно. Причиною цьому може бути те, що у США коміки часто намагаються створити невимушену атмосферу, використовуючи сленг та розмовну мову. Це відповідає загальному стилю спілкування в американській культурі, де неформальність і близькість до аудиторії цінуються. У Великій Британії, з іншого боку, стандарти мови можуть бути більш формальними, що впливає на стиль гумору та вибір слів. Наприклад, евфемізм *spill the tea* позначає бажання дізнатися чутки або плітки.

Відмінності можна простежити і в тематиці евфемізмів, пов'язаних з національними стереотипами та культурними реаліями. Британські коміки частіше використовують евфемізми, які апелюють до специфічних рис британського характеру, способу життя або суспільних явищ, таких як любов до чаю, погодні умови, класова система тощо. Американські ж коміки більше схильні до використання евфемізмів, пов'язаних з американською мрією, культом успіху, споживацтвом, *fastfood* тощо. Наприклад, евфемізм *stiff upper lip* — вираз, що вказує на спокій та стриманість, навіть коли ситуація є складною.

Ще однією відмінністю є ступінь використання евфемізмів, пов'язаних з національною історією та культурною пам'яттю. Британські жарти містять алюзії на історичні події, відомих письменників, культурні епохи або традиції, що є важливими для британської ідентичності. Натомість американські – пов'язані з сучасними реаліями, популярною культурою або політичними подіями. Наприклад, “Pride and Prejudice” — класичний роман Джейн Остін, який можна використовувати як евфемізм для опису певних соціальних норм або відносин, характерних для британської аристократії: *“She's got a real Pride and Prejudice attitude!”* — іронічно про високомерність чи соціальні відносини.

Існують також відмінності у використанні евфемізмів, пов'язаних з регіональними особливостями та діалектами. У британських коміків частіше зустрічаються евфемізми, які містять елементи регіональних діалектів, акцентів або місцевих виразів, що надає їхньому гумору специфічного колориту та аутентичності. Британія славиться своїм багатством регіональних діалектів і акцентів, що створює умови для використання специфічних місцевих виразів у гуморі. Це дозволяє британським комікам відображати різноманіття культури та регіональних ідентичностей. Натомість американські коміки можуть використовувати евфемізми, які є більш стандартизованими та загальнонаціональними, уникаючи вузькорегіональної специфіки. Американський гумор часто прагне до більш загального звучання, щоб охопити ширшу аудиторію. Наприклад, *Bobby* — старий британський термін для поліцейського, який часто зустрічається в гуморі для підкреслення старомодної англійської атмосфери.

Ще однією відмінністю є ступінь використання евфемізмів, пов'язаних з темою алкоголю та наркотиків. У гуморі британських коміків часто трапляються евфемізми, що стосуються культури пабів, пияцтва та традиційних алкогольних напоїв, таких як ель, віскі або джин. Американські ж коміки більше схильні до використання евфемізмів, пов'язаних з культурою барів, коктейлів та рекреаційних наркотиків, таких як марихуана

або кокаїн. Наприклад, *420* — евфемізм для марихуани, широко використовуваний в США в контексті культури курців.

Відмінності також простежуються у використанні евфемізмів, пов'язаних з темою спорту та дозвілля. Британські коміки схильні вживати евфемізми, що стосуються традиційних британських видів спорту, таких як футбол, крикет або регбі, а також специфічних форм дозвілля, таких як садівництво або риболовля. Американські ж коміки більше схильні до використання евфемізмів, пов'язаних з американськими видами спорту, такими як бейсбол, баскетбол або американський футбол, а також з популярними формами розваг, такими як шопінг або відвідування парків розваг. Наприклад, *fishing for compliments* — вираз, що відсилає до популярного виду відпочинку в Британії, риболовлі, та використовується для опису ситуації, коли хтось намагається отримати позитивну оцінку або схвалення.

Існують також відмінності у використанні евфемізмів, пов'язаних з темою їжі та кулінарії. Британські коміки частіше вдаються до евфемізмів, які стосуються традиційних британських страв, таких як риба з картоплею фрі, йоркширський пудинг або шепардський пиріг. Американські ж коміки більше схильні до використання евфемізмів, пов'язаних з американською кухнею, фаст-фудом або вуличною їжею, такою як гамбургери, хот-доги або піца. Наприклад, евфемізм *a full plate* вживається як метафора для сильно насиченої ситуації, де є багато роботи або турбот, а також може вказувати на велику кількість їжі: *"After that full plate of food, I'm ready to take on the world!"*

Нарешті, відмінності можна простежити у використанні евфемізмів, пов'язаних з темою національного характеру та ментальності. У гуморі британських коміків часто трапляються евфемізми, що іронічно обігрують стереотипні риси британського характеру, такі як стриманість, ввічливість, консерватизм або ексцентричність. Американські ж коміки використовують евфемізми, які апелюють до таких рис американської ментальності, як

оптимізм, індивідуалізм, патріотизм або підприємливість. Наприклад, yankee ingenuity — евфемізм, що вказує на американську здатність до творчого вирішення проблем, винахідливість і підприємливість. Наприклад: *"With a little Yankee ingenuity, they managed to fix the car on the side of the road."*

Отже, незважаючи на наявність спільних рис, між британським та американським гумористичним дискурсом існують певні відмінності у використанні евфемізмів, які відображають специфіку національного гумору, мовної картини світу та культурних пріоритетів. Ці відмінності включають ступінь прямолінійності та відвертості гумору, табуйованість певних тем, мовні засоби створення евфемізмів, ступінь самоцензури та політичної коректності, а також тематичні пріоритети та культурні стереотипи. Урахування цих відмінностей дозволяє глибше зрозуміти особливості функціонування евфемізмів у британському та американському гумористичному дискурсі та їх роль у міжкультурній комунікації.

3.3 Культурно-специфічні особливості евфемізмів в британських та американських стендап шоу

Використання евфемізмів у британських та американських стендап шоу не лише відображає загальні тенденції гумористичного дискурсу, але й тісно пов'язане з культурно-специфічними особливостями кожної країни. Ці особливості включають національний менталітет, історичну спадщину, соціальні норми та мовні традиції, які впливають на вибір та функціонування евфемістичних висловлювань.

Однією з найбільш характерних культурно-специфічних рис британського гумору є його тісний зв'язок з класовою системою та соціальною ієрархією. Британські коміки часто використовують евфемізми для іронічного висміювання класових відмінностей, снобізму та соціальної

нерівності. Коміки можуть використовувати евфемізми для жартів про аристократію, робітничий клас, середній клас тощо, граючи на контрасті між прямим та переносним значенням слів [Кантур 2020, с. 281]. Наприклад, евфемізм *a member of the upper crust* може використовуватися для іронічного позначення аристократа або людини з високим соціальним статусом.

Іншою важливою культурно-специфічною рисою британського гумору є його зв'язок з літературною традицією та мовною грою. Британські коміки вдаються до евфемізмів, які містять літературні алюзії, цитати або каламбури, розраховані на освічену та начитану аудиторію. Такі евфемізми можуть слугувати для демонстрації дотепності та начитаності коміка, а також для створення атмосфери інтелектуального снобізму [Мосієвич 2020, с. 195]. Наприклад, евфемізм *to be, or not to be* може використовуватися як алюзія на монолог Гамлета для позначення складної дилеми або вибору.

Для британського гумору також характерне часте використання евфемізмів, пов'язаних з традиційними національними рисами та стереотипами. Британські коміки можуть іронічно обігравати такі риси, як стриманість, ввічливість, любов до чаю або схильність до ексцентричності, використовуючи відповідні евфемізми. Наприклад, евфемізм *demonstrating stiff-upper-lip resilience* може використовуватися замість «стриманий», якщо характеризувати людину і її характер, або стриманість емоцій.

Ще однією культурно-специфічною рисою британського гумору є часте використання евфемізмів, пов'язаних з темою погоди та клімату. Для британців погода є невід'ємною частиною повсякденного життя та національної ідентичності, тому британські коміки часто вдаються до евфемізмів, які обігрують цю тему. Наприклад, евфемізм *a classic British day* може використовуватися для іронічного позначення похмурої або дощової погоди.

Британський гумор також характеризується частим використанням евфемізмів, пов'язаних з темою монархії та королівської родини. Монархія є важливим символом британської ідентичності та культурної спадщини, тому

британські коміки можуть використовувати евфемізми для іронічного або сатиричного висміювання цієї теми. Наприклад, евфемізм *her Majesty* може використовуватися для жартівливого позначення дружини або начальниці.

Також однією культурно-специфічною рисою британського гумору є його схильність до самоіронії та самокритики. Британський гумор містить евфемізми для жартів про власні недоліки, невдачі та незручні ситуації, демонструючи при цьому стоїчність та незворушність. Такі евфемізми можуть слугувати для підтримання іміджу «типового британця» з його стриманістю, ввічливістю та вмінням зберігати обличчя у будь-якій ситуації [Мосієвич 2021, с. 139].

Крім того, британський гумор часто звертається до теми соціальних табу та замовчуваних проблем. Британські коміки можуть вживати евфемізми для жартів на теми, які вважаються неприйнятними або ігноруються суспільством, такі як психічне здоров'я, сексуальні меншини, релігійні конфлікти тощо. Такі евфемізми можуть слугувати для привернення уваги до важливих соціальних питань та стимулювання суспільного діалогу [Смірнова 2021, с. 175].

Натомість американський гумор має свої культурно-специфічні особливості використання евфемізмів. Однією з найбільш характерних рис є часте використання евфемізмів, пов'язаних з темою «американської мрії» та культу успіху. Американські коміки часто обігрують ідеї самореалізації, кар'єрного зростання та матеріального благополуччя, використовуючи відповідні евфемізми. Наприклад, евфемізм *an entrepreneur at heart* може використовуватися для іронічного позначення успішного бізнесмена або фінансиста.

Іншою культурно-специфічною рисою американського гумору є часте використання евфемізмів, пов'язаних з темою расової та етнічної різноманітності. Американське суспільство історично формувалося як «плавильний котел» різних культур та національностей, тому американські коміки часто звертаються до цієї теми, використовуючи евфемізми.

Наприклад, евфемізм *person of color* може використовуватися для позначення афроамериканця.

Для американського гумору також характерне часте використання евфемізмів, пов'язаних з темою патріотизму та національної гордості. Американська ідентичність тісно пов'язана з ідеями свободи, демократії та винятковості нації, тому американські коміки часто обігрують ці теми за допомогою евфемізмів. Наприклад, евфемізм *a soldier in Uncle Sam's army* може використовуватися для позначення військовослужбовця або державного службовця.

Ще однією культурно-специфічною рисою американського гумору є часте використання евфемізмів, пов'язаних з темою споживацтва та консюмеризму. Американська культура значною мірою орієнтована на споживання товарів та послуг, тому американські коміки часто висміюють цю тему за допомогою евфемізмів. Наприклад, евфемізм *product acquisition specialist* може використовуватися для іронічного позначення людини, яка надмірно захоплюється шопінгом.

Американський гумор також характеризується частим використанням евфемізмів, пов'язаних з темою популярної культури та знаменитостей. Американська культура значною мірою формується під впливом медіа, кіно, музики та інших форм розваг, тому американські коміки часто звертаються до цих тем, використовуючи евфемізми. Наприклад, евфемізм *reality show celebrity* може використовуватися для іронічного позначення людини, відомої своїми скандалами або ексцентричною поведінкою.

Крім того, американський гумор часто використовує евфемізми, пов'язані з темою індивідуалізму та особистої свободи. Американська культура традиційно високо цінує особисту незалежність, самостійність та право на самовираження, тому американські коміки можуть обігравати ці теми за допомогою евфемізмів. Наприклад, евфемізм *free-spirited* може використовуватися для позначення людини, яка не підкоряється загальноприйнятим нормам та правилам.

Ще однією культурно-специфічною рисою американського гумору є часте використання евфемізмів, пов'язаних з темою політичної коректності та толерантності. Американське суспільство приділяє велику увагу питанням рівності, інклюзивності та недискримінації, тому американські коміки часто іронічно обігрують ці теми за допомогою евфемізмів. Наприклад, евфемізм *diversity advocate* може використовуватися для опису особи, яка підтримує різноманітність точок зору.

Американський гумор також характеризується частим використанням евфемізмів, пов'язаних з темою *relax* та вечірок. Американська культура часто асоціюється з розслабленим способом життя, гедонізмом та любов'ю до розваг, тому американські коміки можуть обігравати ці теми за допомогою евфемізмів. Наприклад, евфемізми *party fuel*, *liquid courage* і *happy juice* можуть використовуватися для позначення алкогольного напою.

Крім того, американський гумор часто використовує евфемізми, пов'язані з темою підприємництва та бізнесу. Американська культура традиційно високо цінує ділову ініціативу, інновації та здатність досягати успіху власними силами, тому американські коміки можуть обігравати ці теми за допомогою евфемізмів. Наприклад, евфемізм *climbing the corporate ladder* може використовуватися замість фрази «робить кар'єру».

Американський гумор більше пов'язаний з культурою споживання, масовою культурою та актуальними соціально-політичними подіями. Відповідно, евфемізми в американських стендап шоу часто базуються на популярних культурних референсах, рекламних слоганах, політичних гаслах тощо. Коміки можуть використовувати евфемізми для жартів про знаменитостей, бренди, телешоу, політичні скандали та інші актуальні теми, які є впізнаваними та релевантними для широкої аудиторії [Четайкіна 2021, с. 155].

Крім того, американський гумор часто відображає культурне розмаїття та етнічну строкатість країни. Евфемізми в американських стендап шоу можуть слугувати для жартів на теми расової та етнічної ідентичності,

міжкультурних стереотипів та політкоректності. Коміки різного походження можуть використовувати евфемізми для самоіронії, висміювання упереджень та просування ідей толерантності та рівності [Смірнова 2020, с. 92].

Американський гумор більше тяжіє до гіперболізації та перебільшення. Американські коміки часто використовують евфемізми для створення абсурдних та шокуючих образів, які кидають виклик суспільним нормам та очікуванням. Такі евфемізми можуть слугувати для демонстрації індивідуальності та нонконформізму коміка, а також для привернення уваги аудиторії та створення яскравих емоційних реакцій [Четайкіна 2020, с. 203].

Евфемізми в американських стендап шоу часто слугують для іронічного висміювання суспільних очікувань, кар'єрних стереотипів та споживацьких цінностей. Коміки можуть використовувати евфемізми для жартів про гроші, статус, популярність та інші атрибути успіху, а також для критики культу індивідуалізму та самовдосконалення [Кантур 2020, с. 218].

Американський гумор більше орієнтований на позитивне мислення та оптимізм. Американські коміки часто використовують евфемізми для створення життєствердних та надихаючих образів, які спонукають аудиторію до сміху та гарного настрою. Такі евфемізми можуть слугувати для підтримання іміджу «американської посмішки» та культу позитивного мислення, а також для демонстрації життєлюбства та енергійності коміка [Кантур 2022, с. 116].

Крім того, американський гумор часто звертається до теми патріотизму та національної гордості. Американські коміки можуть використовувати евфемізми для жартів про американську історію, культуру та досягнення, демонструючи при цьому щиру любов та повагу до своєї країни. Такі евфемізми можуть слугувати для підтримання іміджу США як країни свободи, можливостей та інновацій, а також для ствердження цінностей демократії, рівності та індивідуалізму [Четайкіна 2021, с. 261].

Нарешті, британський та американський гумор по-різному ставляться до теми патріотизму та національної ідентичності. Британські коміки часто

використовують евфемізми для іронічного висміювання британських стереотипів, традицій та національного характеру, демонструючи при цьому любов-ненависть до власної країни. Такі евфемізми можуть слугувати для критики британського снобізму, консерватизму та острівної ментальності, а також для ствердження унікальності та самобутності британської культури [Мосієвич 2022, с. 83].

Таким чином, культурно-специфічні особливості використання евфемізмів у британських та американських стендап шоу відображають унікальність та самобутність гумористичних традицій кожної країни. Вони тісно пов'язані з історичним контекстом, суспільними цінностями, національною ідентичністю та особливостями менталітету британців та американців. Британський гумор більше тяжіє до іронії, інтелектуальності та соціальної критики, тоді як американський гумор більше орієнтований на масовість, оптимізм та національну гордість. Розуміння цих культурних відмінностей дозволяє глибше зрозуміти роль евфемізмів у формуванні національного стилю гумору та їх значення для міжкультурної комунікації.

ВИСНОВКИ

У ході дослідження було виявлено та проаналізовано особливості використання евфемізмів у британських та американських стендап шоу як жанрі сучасного гумористичного дискурсу.

Теоретичний аналіз показав, що евфемізм — це слово або вислів, що вживається замість іншого, більш різкого, грубого або неприємного за змістом. Евфемізми використовуються для уникнення образливих або табуйованих тем, зберігаючи при цьому етикет та ввічливість у спілкуванні. Евфемізми в гумористичному дискурсі виконують низку важливих функцій, таких як пом'якшення висловлювань, створення комічного ефекту, характеристика персонажів, висміювання стереотипів тощо.

Дослідження тематичних груп евфемізмів у британських та американських стендап шоу виявило, що найбільш поширеними є евфемізми на позначення інтимних стосунків та сексуальності, фізіологічних процесів та частин тіла, негативних емоцій та рис характеру, смерті та вмирання, віку та старіння, зовнішності та фізичних вад тощо.

Аналіз структурно-семантичних особливостей евфемізмів показав, що в англійськомовному гумористичному дискурсі стендап комедії активно використовуються такі моделі, як метафоричні та метонімічні перенесення, перифрази, неологізми, запозичення, абревіатури, порівняння, ідіоми тощо. Евфемізми можуть мати іронічне, саркастичне, гіперболічне або оказіональне забарвлення.

Дослідження прагматичних функцій евфемізмів англійської мови у стендап комедії виявило, що вони відіграють важливу роль у створенні гумористичного ефекту, пом'якшенні потенційно образливих висловлювань, характеристиці персонажів, висміюванні стереотипів, створенні абсурдності та нонсенсу, інтелектуальній грі з аудиторією тощо.

Порівняльний аналіз використання евфемізмів у британських та американських стендап шоу показав наявність як спільних, так і відмінних рис. Спільними рисами є використання евфемізмів для пом'якшення висловлювань, створення комічного ефекту, висміювання стереотипів, характеристики персонажів тощо. Відмінності полягають у ступені прямолінійності та відвертості гумору, табуйованості певних тем, використанні сленгу та колоквіалізмів, зверненні до національних стереотипів та реалій тощо.

Аналіз культурно-специфічних особливостей евфемізмів у британських та американських стендап шоу виявив, що вони тісно пов'язані з особливостями менталітету, історії та суспільних цінностей кожної країни. Для британського гумору характерне активне використання евфемізмів, пов'язаних з класовою системою, літературною традицією, національними рисами та стереотипами, монархією тощо. Для американського гумору типовим є звернення до тем «американської мрії», расової та етнічної різноманітності, патріотизму, споживацтва, популярної культури тощо.

Таким чином, проведене дослідження дозволило виявити та проаналізувати особливості використання евфемізмів у британських та американських стендап шоу як жанрі сучасного гумористичного дискурсу. Результати дослідження поглиблюють розуміння природи евфемізації як мовного явища, розкривають її структурно-семантичні та прагматичні особливості в гумористичному дискурсі, а також виявляють культурно-специфічні риси британського та американського гумору. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на вивчення особливостей використання евфемізмів в інших жанрах гумористичного дискурсу, а також у порівняльному аспекті з іншими лінгвокультурами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики. Київ : Академія, 2019. 376 с.
2. Бердник Н. М. Евфемізми в сучасному медійному дискурсі : функціональний аспект. *Філологічні студії*. 2020. № 20. С. 154 –159.
3. Білоконенко Л. П. Асоціативні зв'язки як основа творення евфемізмів в сучасному гумористичному дискурсі. *Закарпатські філологічні студії*. 2020. Випуск 14. Том 2. С. 190 –194.
4. Білоконенко Л. П. Евфемізми в сучасній українській мові : семантичний і функціональний аспекти. Кривий Ріг : КДПУ, 2018. 150 с.
5. Білоконенко Л. П. Описові звороти як спосіб евфемізації в сучасній українській мові. *Філологічні студії*. 2019. № 20. С. 137–142.
6. Бобух Н. М. Лінгвокультурні й соціолінгвістичні параметри евфемізмів і дисфемізмів у художньому дискурсі. *Лінгвістичні дослідження*. 2018. Вип. 47. С. 55–64.
7. Бойко М. В. Евфемізація як прагматичний засіб комунікації в політичному дискурсі. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологія.* 2019. Вип. 38. С. 85–90.
8. «ВТСУМ» Великий тлумачний словник української мови / голов. ред. В. Т. Бусел. Київ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2005. 1728 с.
9. Вишнівський Р. Й., Ступницька Г. І. Англійські евфемізми як засіб маніпуляції (на матеріалі британського інтернет-видання «The Guardian»). *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія.* 2022 № 55. С. 1–4.
10. Дмитренко В. А. Евфемізми в сучасному англомовному політичному дискурсі : лінгвопрагматичний аспект. *Закарпатські філологічні студії.* 2019. Вип. 11. Т. 2. С. 91–97.

11. Калько В. В. Евфемізми як відображення ціннісних орієнтацій суспільства. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія : Філологічна.* 2019. № 7. С. 139–142.
12. Кантур К. О. Евфемізми як засіб вираження позитивного мислення в американському гумористичному дискурсі. *Закарпатські філологічні студії*. 2022. Вип. 16. Т. 1. С. 113–119.
13. Кантур К. О. Лінгвокультурні особливості евфемізмів у британському гумористичному дискурсі. *Закарпатські філологічні студії*. 2020. Вип. 14. Т. 1. С. 279–284.
14. Кантур К. О. Прагматичні функції евфемізмів в американському гумористичному дискурсі. *Закарпатські філологічні студії*. 2021. Вип. 15. Т. 1. С. 215–221.
15. Кантур К. О. Семантичні та функціональні особливості евфемізмів і дисфемізмів у сучасній англійській мові. *Науковий вісник Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Філологічні науки».* 2019. № 12. С. 124–130.
16. Ковальчук І. В. Евфемізми в рекламному дискурсі : прагматичний аспект. *Молодий вчений*. 2018. № 11. С. 80–83.
17. Ковальчук І. В. Евфемізми на позначення національності та расової приналежності в сучасному англомовному дискурсі. *Науковий журнал «Міжнародний філологічний часопис»*. 2021. Том 12. № 1. С. 74–79.
18. Космеда Т. А. Евфемізми та інші засоби непрямої номінації в сучасному українському дискурсі. *Мовознавство.* 2019. № 5. С. 191–203.
19. Кузьмич О. О. Лінгвопрагматичні особливості евфемізмів у сучасному англомовному політичному дискурсі. *Науковий журнал Львівського державного університету безпеки життєдіяльності «Філологічні науки».* 2020. № 7. С. 141–146.
20. Мосієвич Л. В., Кобякова І. К. Евфемізми в сучасному британському гумористичному дискурсі : лінгвістичний та культурологічний аспекти.

Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологія». 2020. Вип. 9(77). С. 191–197.

21. Мосієвич Л. В., Кобякова І. К. Евфемізми як засіб іронічного осмислення національної ідентичності в британському гуморі. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологія».* 2022. Вип. 13(81). С. 80–86.
22. Мосієвич Л. В., Кобякова І. К. Лінгвістичні особливості реалізації евфемізмів в англомовному політичному дискурсі. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологія».* 2019. Вип. 8(76). С. 213–217.
23. Мосієвич Л. В., Кобякова І. К. Лінгвокультурна специфіка евфемізмів у британському гуморі. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологія».* 2021. Вип. 11(79). С. 137–142.
24. Підгірна Л. В. Абревіатури та акроніми як способи творення евфемізмів в сучасній англійській мові. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія : Філологія. Журналістика.* 2019. Том 30 (69). № 4. С. 111–115.
25. Підгірна Л. В. Евфемізми в стендап комедії : структурно-семантичний аспект. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологія.* 2021. № 48. С. 91–94.
26. Підгірна Л. В. Евфемізми в художньому дискурсі: функціонально-стилістичний аспект. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологія.* 2019. № 41. С. 126–129.
27. Прядко Н. В. Евфемізми в сучасній українській мові : семантичний і прагматичний аспекти. *Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго*, 2018. 176 с.
28. Прядко Н. В. Перифраз як спосіб творення евфемізмів в українській мові. *Мовознавство*. 2020. № 1. С. 56–62.

29. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика : напрями та проблеми. Полтава : Довкілля-К, 2008. 712 с.
30. Смірнова К. Р. Евфемізми як засіб привернення уваги до соціальних проблем у британському гуморі. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. Лінгвістичні науки.* 2021. № 31. С. 173–180.
31. Смірнова К. Р. Евфемізми як засіб реалізації гумору в американському стендап дискурсі. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. Лінгвістичні науки.* 2020. № 30. С. 90–97.
32. Смірнова К. Р. Прагматичні функції евфемізмів у сучасній англійській мові. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. Лінгвістичні науки.* 2019. № 29. С. 64–73.
33. Сніховська І. Е. Евфемізація як прояв лінгвокреативності в сучасному англомовному дискурсі. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологія.* 2018. Вип. 37. С. 174–178.
34. Ставцева О. В. Евфемізми в сучасному англомовному політичному дискурсі. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов».* 2018. Вип. 87. С. 110–116.
35. Тхор О. В. Евфемізми в сфері інтимних стосунків та сексуальності (на матеріалі сучасної української мови). *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Лінгвістика.* 2019. № 38. С. 112–116.
36. Тхор О. В. Евфемізми в українському політичному дискурсі : прагматичний аспект. Одеса : ОНУ імені І. І. Мечникова, 2020. 180 с.
37. Тхор О. В. Евфемізми на позначення віку та старіння в англомовному гумористичному дискурсі. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія : Філологія. Журналістика.* 2020. Том 31 (70). № 4. Частина 2. С. 145–149.

38. Тхор О. В. Конотативне забарвлення евфемізмів в сучасному англомовному гумористичному дискурсі. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологія.* 2021. № 50. С. 65–69.
39. Тхор О. В. Метафоричні та метонімічні переноси як способи творення евфемізмів в сучасному англомовному дискурсі. *Науковий вісник Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія : Філологічні науки.* 2020. № 14. С. 203–207.
40. Тхор О. В. Функції евфемізмів у різних типах дискурсу. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Лінгвістика.* 2018. № 34. С. 202–206.
41. Четайкіна В. В. Гіперболізація як засіб створення евфемізмів в американському гумористичному дискурсі. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологія.* 2020. Вип. 44. Т. 2. С. 200–206.
42. Четайкіна В. В. Евфемізми та дисфемізми в сучасному англомовному військовому дискурсі. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологія.* 2018. Вип. 32. Т. 2. С. 107–111.
43. Четайкіна В. В. Евфемізми як засіб вираження патріотизму в американському гумористичному дискурсі. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологія.* 2021. Вип. 47. Т. 2. С. 258–264.
44. Четайкіна В. В. Особливості використання евфемізмів в американському гумористичному дискурсі. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологія.* 2019. Вип. 39. Т. 2. С. 152–158.
45. Чуланова Г. В., Кишко С. М. Особливості функціонування евфемізмів у сучасному англомовному політичному дискурсі. *Філологічні трактати.* 2018. Т. 10, № 4. С. 80–87.

46. Шумейко О. В. Евфемізми в сучасній англійській мові : функціонально-прагматичний аспект. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2019. 200 с.
47. Шумейко О. В. Евфемізми на позначення психічних розладів та інтелектуальних здібностей в сучасному англомовному дискурсі. *Закарпатські філологічні студії.* 2019. Випуск 12. Том 2. С. 216–220.
48. Шумейко О. В. Евфемізми-запозичення в сучасному англомовному гумористичному дискурсі. *Науковий журнал «Львівський філологічний часопис».* 2021. № 9. С. 85–90.
49. Шумейко О. В. Запозичення як джерело поповнення евфемістичної лексики в сучасній англійській мові. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Філологічні науки.* 2018. № 1. С. 199–203.
50. Шумейко О. В. Способи творення евфемізмів в сучасній англійській мові. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологія.* 2018. № 37. С. 180–184.
51. Яшкіна О. В. Евфемізми в політичному дискурсі : прагматичний аспект. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологія.* 2018. № 37. Том 4. С. 110–113.
52. Яшкіна О. В. Евфемізми в сучасному політичному дискурсі : прагматичний аспект. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологія.* 2019. № 43. С. 92–95.
53. Afidah L., Wahyudi R. How it starts and ends : A study of Indonesian stand-up comedy. *Bahasa & Sastra,* (14)2, 2014. P. 170–189.
54. Burridge K. Euphemism and Language Change : The Sixth and Seventh Ages. 2012. URL : http://journals.openedition.org/lexis/355 (accessed: 24.06.24).
55. Candra S. I., Arifin M. B., Asanti C. Euphemism Expressed by The Character of Shakespeare In Love Movie Script. *Jurnal Bahasa,* 2022. P. 57–71.

56. Colston H. Using Figurative Language. Cambridge : Cambridge University Press, 2015. 275 p.
57. Dilmonov K. B. Classification and types of euphemism. *International Scientific Review,* 1(50), 2020. P. 41–42.
58. Frentiu L. Translating euphemisms in an audio-visual medium. The case of stand-up comedy. *Romanian journal of English studies*, 2020. P. 63–73.
59. H. Willis, E. Klammer. A brief handbook of English. New York : Rinehart and Winston, 1981. 193 p.
60. Hamilton C., Foltzer A. S. On euphemisms, linguistic creativity, and humor. Lexis – *Journal in English Lexicology*, 2021. URL : http://journals.openedition.org/lexis/5355 (accessed: 04.07.24).
61. Hassaine N. Code switching in stand-up verbal humour. *International Journal of Research in Humanities, Arts and Literature*, 2014. P. 13–20.
62. Hudson R. Sociolinguistics. Cambridge : Cambridge University Press, 2000. 261 p.
63. Lailiyah M., Yustisia K. K. Euphemism and dysphemism expression in "The Rainbow Troops" novel by Andrea Hirata. *Conference on English Language Teaching.* 2019. P. 67–74.
64. Morelent Y., Irawan B. The Influence of Euphemism and Dysphemism on Politeness in the Malay Dialect of Kampar. *KnE Social Sciences*, 2022.
65. Nabilah R., Hermawati S. The Use Of Euphemism In Jimmy O. Yang Stand Up Comedy. *Conference on English Language Teaching*. 2023. P. 1–10.
66. Olimat S. Developing a model for translating euphemism in the Qur'an : an intratextualand contextual-based approach. *Advances in Language and Literary Studies (ALLS)*. Vol 9, No 6, 2018. P. 101–111.
67. Suhadi J., Ekalestari S. Functions Of Euphemism In Putu Wijaya ' S Short Story Guru. *English review. Journal of English education*. 2021. P. 27–36.
68. Wijana I. D. P. Stand Up Comedy : Language Play and Its Functions (Systemic Functional Linguistic Approach). *Journal of Language and Literature*, 16(2), 2016. P. 99–10

SUMMARY

The presented paper is dedicated to the analysis and comparison of usage of euphemisms in British and American stand-up shows.

The object of the work can be defined as euphemisms as a linguistic phenomenon in modern humorous discourse.

The main aim of the paper is a comparative analysis of the peculiarities of the usage of euphemisms in British and American stand-up shows as a genre of modern humorous discourse. It determined the accomplishment of such objectives as:

- to determine the theoretical foundation of the study of euphemisms in modern linguistics;

- to make a comparative analysis of the common and distinctive features of the usage of euphemisms in British and American stand-up shows.

The scientific novelty of the presented research lies in the fact that it is the first to conduct a comparative analysis of the features of euphemism usage in British and American stand-up shows as a genre of modern humorous discourse. The research identifies common and distinctive features of euphemization in the humorous discourse of the two countries and reveals their culturally specific characteristics.

Key-words: *euphemism, stand-up shows, humorous discourse, pragmatic functions, comedic effect, thematic groups, metaphor, metonymy, paraphrase*

Декларація
академічної доброчесності
здобувача ступеня вищої освіти ЗНУ

Я, Лігун Софія Андріївна, студентка 2 курсу магістратури, форми навчання заочної, факультету іноземної філології, спеціальність 035 Філологія, освітньо-професійна програма Мова і література (англійська), адреса електронної пошти sonya.ligun@gmail.com, - підтверджую, що написана мною кваліфікаційна робота на тему «Евфемізми сучасної англійської мови (на матеріалі британських та американських стендап шоу)» відповідає вимогам академічної доброчесності та не містить порушень, що визначені у ст. 42 Закону України «Про освіту», зі змістом яких ознайомлена;

- заявляю, що надана мною для перевірки електронна версія роботи є ідентичною її друкованій версії;

- згодна на перевірку моєї роботи на відповідність критеріям академічної доброчесності у будь-який спосіб, у тому числі за допомогою Інтернет-системи, а також на архівування моєї роботи в базі даних цієї системи.

Дата_____ Підпис_____ ПІБ (студент) _____Лігун С. А._____